

ZUID OP KOERS

NPRZ

→ Inhoudsopgave

Voortgangsrapportage 2022
en Uitvoeringsplan 2023-2027

- 1. Bewoners op Zuid**
pagina 2
- 2. Wijkgericht werken en Participatie**
pagina 3
- 3. Thuisbasis op Orde**
pagina 4
- 4. School**
pagina 6
- 5. Werk**
pagina 8
- 6. Wonen**
pagina 10
- 7. Veilig**
pagina 12
- 8. Organisatie en Financien**
pagina 14

TOT HIER EN NU VERDER!

Het NPRZ heeft een drukke periode achter de rug. Oud-minister Martin van Rijn bracht een tussentijdse beoordeling uit van het NPRZ. De titel luidt: Tot hier en nu verder! Daarna volgde het vierde uitvoeringsplan 2023-2027, met daarin de aanbevelingen van Van Rijn. In een notendop: er is veel bereikt op Zuid maar hou vol en zorg voor bondgenootschap en eigenaarschap bij bewoners. O ja, we brachten ook nog de voortgangsrapportage over het jaar 2022 uit.

Dat volhouden is makkelijker gezegd dan gedaan. Eind 2021 startte het (nu demissionaire) kabinet met een regeerakkoord waarin geen geld was gereserveerd voor Rotterdam-Zuid. Voor de 19 andere stedelijke gebieden in ons land ook niet. Gebieden die volgens de NPRZ-methode willen gaan werken. Gelukkig startte het kabinet wel het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV), met Hugo de Jonge als coördinerend minister. Het is De Jonge, samen met zijn collega-ministers, toch gelukt dat geld vrij te maken zodat we op Zuid tot 2026 vooruit kunnen. Het nieuwe kabinet moet er nu voor zorgen dat we ook na 2026 door kunnen met waar we mee bezig zijn: in 20 jaar tijd opleidingsniveau, arbeidsparticipatie en woonkwaliteit op Zuid op hetzelfde niveau brengen als in de andere grote steden in ons land. Dat gaat over een lange periode. Maar dat is juist ook het mooie van het NPRZ: we hebben de tijd gekregen om te doen wat is afgesproken. Scholen geven extra les en maken leerlingen enthousiast voor een baan in de zorg, de haven en de techniek. De hulpverlening ondersteunt

scholen, leerlingen, ouders en werkzoekenden. Uiteringsinstanties helpen mensen van een uitkering naar werk. Drugshandel en ondermijning worden aangepakt, er is hulp voor mensen om uit de criminaliteit te komen en te blijven. Maar dat gaat allemaal niet vanzelf. Mensen hebben ook minder vertrouwen in de overheid dan 11 jaar geleden. De kinderopvangtoeslag-affaire en de stijgende kosten van energie en levensonderhoud maken mensen onzeker. Er is dus meer nodig. Het gaspedaal moet dieper worden ingetrapt. Dat is ook de kern van het nieuwe Uitvoeringsplan 2023-2027. Zorgen dat meer mensen werk vinden en houden, worden geholpen met formulieren en zeker kunnen zijn van wat per maand aan geld binnenkomt. Dat kinderen schooladviezen krijgen die passend én kansrijk zijn. Dat wijkteams geen wachtlijsten meer hebben. Dat corporaties, gemeente en Rijk de impasse op het gebied van samenvoegen en sloopnieuwbouw van kwetsbare particuliere woningen samen doorbreken. Vereenvoudiging van dienstverlening voor mensen met een licht verstandelijke beperking. En een doortastende bestrijding van de drugseconomie met handha-

ven met gezag én met preventie en hulp om weer op de goede weg te komen. Veel werk, veel ambitie, allemaal opgenomen in het nieuwe uitvoeringsplan waarmee wordt doorgebouwd op al wat is bereikt. Want mensen op Zuid gaan wel vooruit. Het Zuid van elf jaar geleden is niet meer het Zuid van nu. Onder alle zichtbare problemen groeit een nieuw fundament. Meer kinderen dan vroeger krijgen hogere schooladviezen, meer studenten ronden hun opleiding af op een hoger mbo-niveau. Dik de helft van de nieuwgebouwde woningen gaat naar de huidige bewoners van Zuid, de zogenoemde sociale stijgers die anders zouden zijn vertrokken. Met al deze mensen en al onze partners in het programma, in de wijken en bij het Rijk gaan we de nieuwe periode tegemoet. Wij kijken er naar uit!

Ahmed Aboutaleb, voorzitter
Marco Pastors, directeur

Op NPRZ.nl zijn de uitgebreide documenten te vinden. Scan de onderstaande qr-code voor de Voortgangs-rapportage 2022

Scan de onderstaande qr-code voor het Uitvoeringsplan 2023-2027

→ Thuisbasis op Orde

Extra aandacht voor 0-4 jarigen pagina 4

→ School

Belang Dagprogrammering onderschreven door scholen en ouders pagina 6

→ Werk

AanDeBak-garantie groeit door pagina 8

→ Wonen

Zorgen over stijgende woningwaarde pagina 10

→ Veilig

GVI-methode tegen geweldadige situaties pagina 12

1. Bewoners op Zuid: onnodige achterstanden

↑ De Afrikaandermarkt.

De bedoeling van het Nationaal Programma is dat iedereen op Zuid een zinvolle dagbesteding heeft: kinderen gaan naar school, volwassenen zijn aan het werk of hebben een dagbesteding die op een andere wijze bijdraagt aan de zorg voor gezin en samenleving.

De mate waarin kan variëren, maar de basis is een grote eigen inzet van de bewoners voor zichzelf en voor hun gezin. Hoe het met de bewoners gaat, is bepalend voor hoe het met Zuid gaat. Onderstaande tabel wordt vanaf het begin van het NPRZ gebruikt. Ambitie is dat Rotterdam-Zuid in 20 jaar het G4-niveau wordt bereikt. In de Zuid-kolom in de tabel hieronder is met olijfgroen aangegeven welke indicatoren op dit moment de 25% of meer dicht bij het einddoel zijn. In de voortgangsrapportage 2022 (www.nprz.nl/documenten) is een uitgebreidere analyse opgenomen. Duidelijk is dat Rotterdam-Zuid op veel doelen en indicatoren goed op koers ligt.

Indicatoren school, werk en wonen

In olijfgroen is aangegeven van welke indicatoren op dit moment 25% of meer van het einddoel is behaald.

	Nederland	Totaal G4	Rotterdam	Zuid	7 Focuswijken
Stand bevolking 1 januari (2022)	17.590.672	2.453.217	655.106	208.053	79.540
Aandeel bevolking van Zuid (2022)	1,18%	8,48%	31,76%	100 %	38,23%
Aantal inwoners tot 27 jaar in % van totale bevolking (2022)	30,2%	32,5%	32,7%	33,7%	36,5%
% leerlingen basisonderwijs met laagopgeleide ouders (1 okt 2022) ³	7,8% (12%) ⁷	12,9% (24%) ⁷	14,6% (29%) ⁷	19,3% (37%) ⁷	26,0% (45%) ⁷
Referentieniveaus: fundamenteel niveau (2021/2022)	95,8% (95,5) ⁹	94,9% (94,1%) ⁹	94,6% (94,5%) ⁹	93,7% (94,1%) ⁹	93,7% (92,8%) ⁹
Referentieniveaus: streefniveau (2021/2022) ³	58,9% (57,2%) ⁹	58,0% (54,1%) ⁹	55,0% (52,3%) ⁹	51,1% (48,0%) ⁹	49,7% (45,6%) ⁹
% leerlingen in leerjaar 3 HAVO/VWO (2021/2022) ³	49% (47%) ⁷	53% (43%) ⁷	43% (35%) ⁷	33% (27%) ⁷	30% (23%) ⁷
% nieuwe voortijdig schoolverlaters (schooljaar 2020/2021)	1,9% (2,1%) ⁸	2,4% (3,6%) ⁸	2,7% (3,7%) ⁸	2,9% (4,2%) ⁸	3,0% (4,7%) ⁸
% middelbaar of hoger opgeleid, als % van de bevolking 15 tot 75 jaar (1 okt. 2021) ³	73% (68%) ⁶	75% (69%) ⁶	69% (62%) ⁶	62% (52%) ⁶	61% (49%) ⁶
Gemiddeld besteedbaar huishoudensinkomen, gestandaardiseerd (2020)	€ 32.800 (€25.400) ⁵	€ 32.500 (€24.600) ⁵	€ 29.600 (€22.900) ⁵	€ 25.800 (€20.100) ⁵	€ 23.700 (€17.500) ⁵
Kinderen tot 18 jaar in een huishouden met inkomens tot 110% van het sociaal minimum in % van alle kinderen tot 18 jaar in een huishouden (2021) ³	7,6% (10%) ⁵	13,5% (19%) ⁵	16,1% (23%) ⁵	20,9% (29%) ⁵	22,4% (32%) ⁵
% Huishoudens met een PW-AO- of WW-uitkering (2020)	8,1% (9%) ⁵	11,9% (15%) ⁵	13,7% (17%) ⁵	17,3% (21%) ⁵	19,1% (24%) ⁵
% kwetsbare meergezinswoningen t.o.v. de woningvoorraad (2022)	-	-	22% (25,1%) ⁵	33% (36,5%) ⁵	48% (51,5%) ⁵
Gemiddelde WOZ-waarde van woningen (2022) ³	€ 317.000 (€236.00) ⁵	€ 356.000 (€215.100) ⁵	€ 275.000 (€162.900) ⁵	€ 220.000 (€126.400) ⁵	€ 186.000 (€103.400) ⁵

¹⁾ Landelijke bron ²⁾ Lokale bron ³⁾ voorlopig cijfer ⁴⁾ Landelijke bron voor NL en de G4 ⁵⁾ Cijfer van 2011 ⁶⁾ Cijfer van 2013 ⁷⁾ Schooljaar 2011-2012 ⁸⁾ schooljaar 2012-2013 ⁹⁾ schooljaar 2016-2017

VERHUISBEWEGINGEN IN ROTTERDAM-ZUID

Op 1 januari 2022 telde Zuid 208.053 inwoners. Dit is een groei van 1.198 inwoners ten opzichte van het jaar daarvoor. De groei komt net als voorgaande jaren vooral van bewoners afkomstig uit overig niet-Westerse-landen (+792) en overige Europese-landen (+1.061). Net als andere jaren is er een daling te zien in het aantal autochtone bewoners (-1.159).

In 2022 verhuisden in totaal 53.666 mensen binnen, van of naar Zuid. Van de 2.735 bewoners die binnen hun wijk verhuisden deden de meesten dat in de wijken Vreewijk (aandeel 9,1%) en Oud-Charlois (9,3%), Groot IJsselmonde (16,9%). Hierbij aangetekend: deze laatstgenoemde wijk is meer dan 2x zo groot als de andere wijken.

In 2022 kwamen 25.728 mensen wonen op Zuid. De wijken Groot IJsselmonde (aandeel 14,9%), Vreewijk (8,8%) en Lombardijen (8,5%) ontvingen de meeste bewoners uit andere wijken van Zuid. Carnisse (aandeel 11,9%) en Tarwewijk (12,2%) ontvingen de meeste bewoners uit het buitenland.

25.203 bewoners verhuisden van een adres van Zuid. De meeste bewoners vertrokken naar een andere wijk op Zuid (aandeel 29,3%), naar elders binnen Rotterdam (22,1%) en naar de regio (14,9%). De rest verhuisde naar de provincie, naar elders in Nederland of naar het buitenland. Van de woonwijken kenden de Kop van Zuid, Carnisse en de Tarwewijk relatief de meeste verhuisbewegingen.

2. Wijkgericht werken en Bewonersbetrokkenheid

Het NPRZ gaat door op de ingeslagen weg, verbetert de samenwerking tussen partners in de wijk en werkt aan bondgenootschap met bewoners met de NPRZ-doelen. Dit was ook het advies uit de midterm review van het NPRZ die vorig jaar is gehouden.

Iedere wijk op Zuid is uniek. Daarom is het belangrijk dat wordt gekeken naar wat de wijk nodig heeft om samen met alle professionals in de wijk en bewoners de doelstellingen van het programma te behalen. Dit noemen we wijkgericht werken. Het NPRZ-programma is bedoeld om te zorgen voor een goede toekomst voor bewoners van Rotterdam-Zuid. Daarom willen we dat ze mee kunnen denken over acties die bijdragen aan de doelstellingen van het NPRZ.

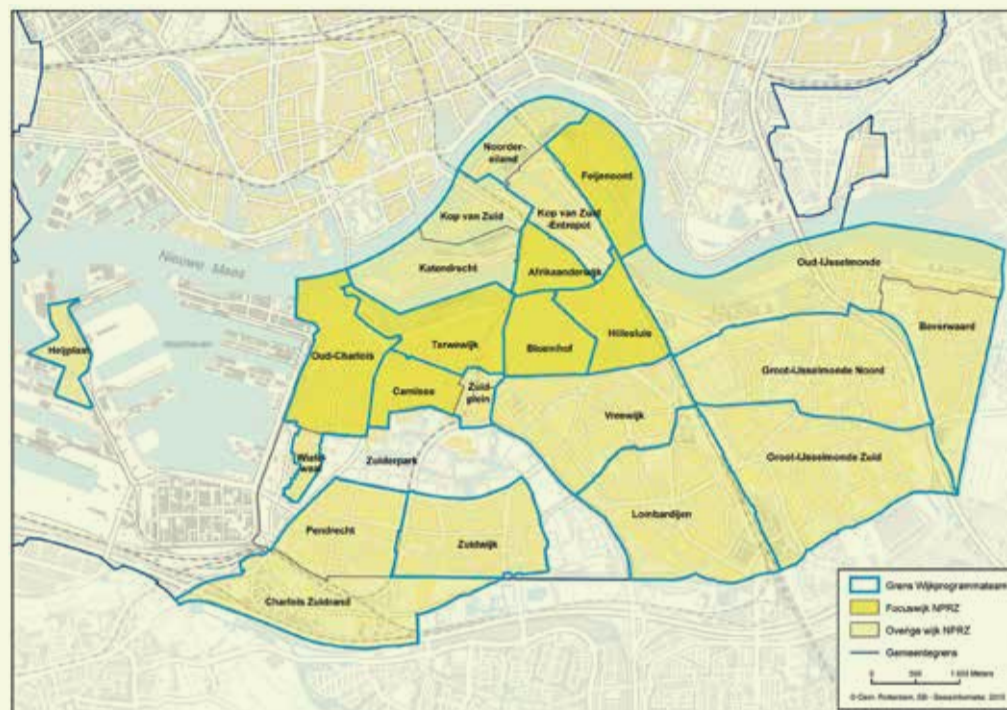
Wijkgericht Werken: handelingsperspectieven

Het NPRZ maakt voor elke wijk op Zuid ruimtelijke plannen voor de lange termijn, zogenoemde fysieke handelingsperspectieven. Met deze plannen worden de woonambities op wijkniveau geschetst. Ze geven daarmee richting aan de uitvoering. De handelingsperspectieven gaan over fysieke ambities. Binnen de pijler Wonen zijn dat de verscheidenheid en kwaliteitsverbetering van de woningvoorraad én de buitenruimte, mobiliteitsvraagstukken en winkelstraten. Ook de fysieke aspecten uit andere pijlers van de NPRZ worden meegenomen, denk aan locaties voor werk of onderwijs. De plannen worden opgesteld door de handelingsperspectieven uit 2013 te actualiseren. De huidige plannen, maar ook de nieuwe versies, zijn straks te vinden op de website van het NPRZ www.nprz.nl. Met de plannen willen we de grote doelen voor Zuid op het gebied van wonen in iedere wijk realiseren. Deze plannen kunnen worden beschouwd als een spoorboekje voor de ruimtelijke ontwikkeling van Zuid. Elk plan heeft drie delen: het karakter van de wijk, een perspectief en een strategie. Oftewel: wat is het, wat willen we samen graag bereiken en hoe gaan we dat doen? De plannen worden niet voor alle wijken tegelijk gemaakt, maar verspreid over een paar jaar. De wijken die als eerste aan de beurt zijn, worden gekozen op basis van urgentie en wat er mogelijk is. We gaan hiermee aan de slag met onder andere woningcorporaties en de gemeente. Ook starten we in twee buurten op Zuid een proef om handelingsperspectieven te maken voor de wijk vanuit een sociale en maatschappelijke invalshoek. We willen vooral weten of deze invalshoeken iets extra's toevoegen aan de fysieke handelingsperspectieven.

↑ Gesprek wijkraad Afrikaanderwijk 2022-2025 en het NPRZ.

STUREN EN WERKEN OP WIJKNIVEAU

NPRZ in de Wijk

Naast de handelingsperspectieven gaan we aan de slag met een vertaling van de ambities van het NPRZ voor iedere wijk. We kijken hierbij naar concrete ambities vanuit onze vijf pijlers: School, Werk, Wonen, Veiligheid en Thuis-basis op Orde. Deze acties presenteren wij in documenten genaamd, 'NPRZ in de Wijk'.

Bewonersbondgenootschap: Samen werken aan een sterker Zuid

Zuiderlingen in de straten, buurten en wijken op Zuid en het NPRZ hebben vergelijkbare zorgen en doelen. Krijgen kinderen van Zuid alle kansen? Is de buurt veilig, kan ik hier goed wonen? Maar het is niet vanzelfsprekend dat deze bewoners automatisch met deze zorgen en doelstellingen aan de slag gaan. Het is een uitdaging voor de samenwerkende partijen van het NPRZ om deze samenwerking op te bouwen, zodat inzet en resultaten meer van de bewoners zelf zijn en komen. Dit bondgenootschap draait niet om het hebben van controle over beslissingen van de overheid, maar om samen te werken in kwesties die direct invloed hebben op het dagelijks leven van bewoners.

Zichtbaarheid en bekendheid NPRZ

Mede door de midterm realiseren we dat onbekendheid niet meer past bij de status van het Nationaal Programma Rotterdam Zuid. Een grotere bekendheid is bovendien belangrijk voor ons bondgenootschap met bewoners. Het zichtbaarder maken van de acties van het NPRZ gebeurt hoofdzakelijk via de partners. Afsgesproken is dat de partners een grotere rol gaan spelen bij het meer bekend maken van het NPRZ. Dat kunnen zij doen in het contact met bewoners en medewerkers, in bewonersbrieven, op bouwboarden, in persberichten, in nieuwsberichten, in posts op sociale media, in presentaties, enzovoorts. Het programmabureau ondersteunt daarbij.

Goede ideeën voor het NPRZ

Daarnaast willen we dat mensen betrokken zijn. Daarom willen we graag samenwerken met mensen die goede ideeën en initiatieven hebben. Want zoals in het uitvoeringsplan NPRZ staat beschreven zoeken we aansluiting bij initiatieven van bewoners in de wijk die passen bij de ambities van het programma. Aanvragen lopen via de bestaande platforms voor participatie bij de gemeente. Voorbeelden van bestaande platforms zijn het Initiatievenloket van de Gemeente Rotterdam (rotterdam.nl/initiatievenloket), MijnRotterdam (mijn.rotterdam.nl) en Citylab010 (citylab010.nl). Bewoners kunnen uiteraard ook voor al hun goede ideeën terecht bij de wijkraad van hun eigen wijk.

Verkenning van Burgerberaad NPRZ

Inmiddels is de voorbereiding gestart van een burgerberaad NPRZ. Overheidsinstanties organiseren een burgerberaad wanneer zij burgers om maatregelen en aanbevelingen willen vragen over een ingewikkelde vraag of probleem. Mensen van allerlei achtergronden die representatief zijn voor het vraagstuk kunnen hier aan deelnemen. Voorbeelden van onderwerpen zijn: hoe geven we onze kinderen een betere schoolloopbaan, hoe helpen we meer mensen op Zuid aan werk of hoe kunnen we de drugseconomie onder controle krijgen.

Bezoek aan de wijkraden

Een of twee keer per jaar bezoeken NPRZ-bestuurslid Tim Versnel en NPRZ-directeur Marco Pastors de wijkraden op Zuid. Tijdens de bezoeken bespreken we wat NPRZ kan betekenen voor hun wijk, wat de vorderingen zijn en hoe er binnen de doelstellingen van het NPRZ (school, werk, wonen, veilig en thuisbasis op orde) kan worden samengewerkt om het leven van bewoners op Zuid te versterken en te verbeteren.

BEWONERSBETROKKENHEID

Legenda

- Samenwerking binnen 1 pijler
- Samenwerking tussen meerdere pijlers

Burgertop

Jongeren top

TOP Ouders incl. Kalender 52 Topweken van Zuid

Start NPRZ-bestuurslid namens bewoners

BurgerTOP

Tweede reeks bezoeken alle wijkraden Zuid

2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022 2023

Start bestuurslid NPRZ namens bewoners

Start wijk-gesprekken jongeren

Start wijkgesprekken ouders

Start jaarlijkse bijeenkomsten wijkraden en gebiedscommissies

Wijkgesprekken Zuid

Eerste reeks bezoeken alle wijkraden Zuid
Start jaarlijkse schouwronde Dagprogrammering inclusief gesprekken ouders en leerlingen

3. Thuisbasis op Orde

Een stevige thuisbasis vergroot de kans op een succesvol leven. In Rotterdam-Zuid wonen relatief veel mensen zonder zo'n basis: er is veel armoede, er zijn veel gezinnen met schulden, meer mensen met een licht verstandelijke beperking, met problemen en stress. Thuisbasis op Orde is inmiddels een essentiële schakel in de aanpak van Zuid. Maar een verbreding en verbetering is nodig. Daarom is besloten dat Thuisbasis op Orde vanaf 2023 een NPRZ-pijler is.

Met de pijler Thuisbasis op Orde zorgen we voor een meer stabiele gezinssituatie. Daardoor hebben kinderen een betere schoolcarrière en hebben volwassenen meer kans op een baan. De noodzaak om in de thuisbasis van gezinnen op Zuid te investeren is de afgelopen jaren alleen maar groter geworden. De negatieve gevolgen van de corona- en de energiecrisis hebben bijvoorbeeld een groter effect op Zuid dan elders in het land. Er is bijvoorbeeld een groot deel van gedupeerden van de toelagenaffaire te vinden op Zuid: 3.000 van de 6.000 Rotterdamse gevallen.

↑ Een van de doelen van Thuisbasis op Orde: Minder kinderen op Zuid die opgroeien in armoede.

Thuisbasis op Orde heeft de volgende doelen

- › Daling naar proportioneel aandeel in de stad van het aantal kinderen dat opgroeit in armoede. Het aantal huishoudens met kinderen op Zuid was 29.700 in 2020. Dit is 33.5% van heel Rotterdam. Het aantal huishoudens met kinderen met inkomens tot 110% van het sociaal minimum is circa 5.000. Dit is 44.6% van heel Rotterdam.
- › Daling naar proportioneel aandeel in de stad van het aantal thuiszitters. In schooljaar 21/22 kwamen er 194 nieuwe leerlingen die thuis kwamen te zitten op Zuid (56.4% van heel Rotterdam) en er gingen 152 leerlingen weer naar school (55.5% van heel Rotterdam).
- › Het aantal huisuitzettingen is laag en mag niet hoger worden. Het aantal verzoeken tot bemiddeling bij een mogelijke ontruiming was in 2020 op Zuid 648 huishoudens. Dat is 41% van alle Rotterdamse zaken. Twintig daarvan hebben

geleid tot een daadwerkelijke ontruiming. Dat is 48% van alle Rotterdamse ontruiming. Voorgenomen ontruiming was er voor 82 huishoudens. Dit is 45% van heel Rotterdam.

Integrale ondersteuning en preventie in de wijken

Wat gaan we doen de komende jaren?

- › We letten op proportionele inzet van hulpaanbod naar rato van aanwezige problemen. Dit is niet vanzelfsprekend gebleken en vraagt aandacht en inzet.
- › Geen wachtlijst voor de hulp van wijkteams. Dit betekent geen werkvoorraad die langer dan 14 dagen blijft liggen. Hiervoor wordt gestuurd op de bezetting en worden andere werkwijzen ingevoerd.
- › Momenteel hebben de 7 focuswijken en Children's Zone (CZ)-teams. We gaan die in alle wijken van Zuid invoeren. De aanpak kenmerkt zich door preventief te werk te gaan, eropaf gaan, zijn waar ouders zijn en vroeg signaleren. Daarbij is óók voor enkelvoudige problematiek ruimte.
- › Welzijnswerkers zijn op plekken waar de mensen zijn bijvoorbeeld in scholen, in huizen van de wijk en bij huisartsen.
- › Schoolzorgteams: gerichte intensieve samenwerking van een basisschool, Passend Primair Onderwijs (PPO) en wijkteam. Er is extra capaciteit voor de schoolmaatschappelijk

werkers. Bekeken wordt wat nodig is voor het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs.

- › In het kader van 'Werk is de beste zorg' wordt de Hand-in-Hand aanpak van wijkteamleden en werkcoaches uitgebreid. Nauwere samenwerking zorgt voor betere en samenhangende begeleiding op het gebied van werk én zorg.

Om een stabiele gezinssituatie te krijgen is het belangrijk dat de basisvaardigheden van gezinnen worden vergroot. Hoe gaan we dat doen de komende jaren?

- › De gemeente zorgt voor een proportionele inzet van het stedelijke programma Basisvaardigheden taal, rekenen en digitale vaardigheden. Want als er meer noodzaak op Zuid is, moet daar ook meer inzet zijn. Het aanbod op Zuid wordt laagdrempelig georganiseerd. Het moet voor bewoners makkelijk zijn om er aan deel te nemen.
- › Er komt meer hulp en ondersteuning voor mensen met een licht verstandelijke beperking (lvb). We hebben afgesproken de loketten makkelijk vindbaar te maken, te kijken of we hulp ook zonder aanvraag kunnen aanbieden en de dienstverlening te vereenvoudigen.
- › De gemeente zorgt voor een proportionele inzet van het stedelijke programma voor de aanpak van armoede en schulden. Daar bovenop wordt de gezinsaanpak uitge-

WAT IS ER BEREIKT IN 2022?

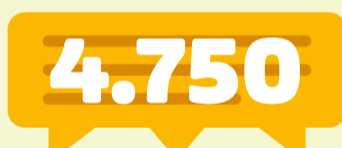

24 schoolzorgteams op basisscholen (0 in 2021)

1.865

basisschoolkinderen bereikt door wijkteams (1.750 in 2021)

burgers aangemeld bij de wijkteams (4.222 in 2021)

uitkeringsgerechtigden bereikt door wijkteams (1.339 in 2021)

THUISBASIS OP ORDE

Legenda

- Samenwerking binnen 1 pijler
- Samenwerking tussen meerdere pijlers

2010 2011 2012

2013

2014

2015

2016

2017

Start wijkteams Children's Zone (CZ)

Start integrale wijkteams Zuid

• Programma van eisen wijkteams CZ
• Vaststelling Vraag analyse instrument (VAI)

Alle wijkteamleden Zuid naar VAI training

↑ Bij Thuisbasis op Orde is aandacht voor de ontwikkelingen van 0-4 jarige.

breid naar alle wijken van Zuid. De medewerkers van het Expertise Team Financiën sluiten aan bij het intake voor een bijstandsuitkering.

Kansrijk opgroeien: programmatische aanpak 0-4 jaar

In 2023 werken de NPRZ-partners een plan voor een betere aanpak voor kinderen van 0-4 jaar uit zodat kinderen taalvaardig, motorisch goed ontwikkeld en mentaal gezond op de basisschool komen. Alle partners onderschrijven hiermee het belang om de komende jaren ook te investeren in het jonge kind. Wanneer er achterstanden zijn of ontstaan voordat kinderen naar school gaan, wordt het moeilijker om die in het basisonderwijs en verdere schoolloopbaan in te halen. Op 1 januari 2022 woonden op Zuid 10.109 kinderen tot 4 jaar. Dat is 36.2% van alle kinderen in Rotterdam van die leeftijd.

De NPRZ-aanpak voor 0-4-jarigen staat nog in de kinderschoenen. In 2023 gaat een kwartiermaker aan de slag de aanpak en de organisatie samen met de relevante partners uit te werken. We hebben de volgende ambities:

- Gratis toegankelijke kinderopvang en 16 uur gratis voorschoolse educatie. Gratis kinderopvang voor alle kinderen van 0-4 jaar in NPRZ-gebied is een belangrijk onderdeel van de programmatische aanpak.
- Vergroten bereik opvoedondersteuning inclusief bereik voorzieningen. We willen op Zuid ouders beter ondersteunen in de opvoeding van 0-4-jarigen, zowel thuis als in de omgeving. Denk daarbij aan de kinderopvang, voorschool, scholen

en eventueel via andere laagdrempelige ontmoetingsplekken in de wijk.

- Min-9-maanden aanpak. Kinderen in kwetsbare omstandigheden wordt een stevige start geboden: een gezonde geboorte en een veilige en kansrijke plek om op te groeien.

De eerste acties en stappen voor de 0-4 aanpak zijn al in gang gezet:

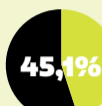
- In NPRZ-gebied wordt vanaf 2024 voorschoolse educatie (16 uur per week) gratis gemaakt voor kinderen van ouders met maximaal 130% van het wettelijk sociaal minimum die een indicatie hebben 'Extra Spelen en Leren'.
- Extra aandacht op Zuid aan Thuis in Taal en andere ouderactiviteiten om kinderen thuis te ondersteunen in hun taalontwikkeling.
- Trainingen en coaching voor pedagogisch medewerkers en leerkrachten groep 1, 2 en 3.
- Ouders op Zuid worden geholpen de weg te vinden naar het preventieve aanbod rond opvoedondersteuning, zoals stevig ouderschap of zindelijkheidsstrainingen.
- Een educatief- en ontwikkelprogramma aanbieden aan de meest kwetsbare kinderen tussen 0 en 2 jaar.
- Ontwikkelen pilot met gratis kinderopvang op een paar basisscholen op Zuid. Hierdoor verkleinen we de achterstanden van het kind waardoor het beter voorbereid start op de basisschool, en de ouders worden begeleid naar werk of opleiding.

WAT IS ER BEREIKT IN 2022?

START

3.594

taaltrajecten in NPRZ-gebied

van alle in Rotterdam

3.449

taaltrajecten afgerond in NPRZ-gebied

van alle in Rotterdam

begeleiding

1.364

inwoners Zuid door Expertise Team Financiën begeleid

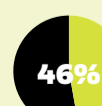

van alle in Rotterdam

622

inwoners Zuid kregen schuldhulpverleningstraject Kredietbank Rotterdam (KBR)

van alle in Rotterdam

Start proportionele aandelen stedelijk taal en schulden programma

Start schoolondersteunende zorg

Schoolzorgteams op 24 scholen

Start Pijler aanpak Thuisbasis op Orde inclusief aanpak 0-4 jaar

2018 2019 2020 2021 2022 2023

Afronden Hand in Hand aanpak van wijkteams en werkcoaches en borgen in staande organisatie

Aanpak Proportioneel aandeel schulden gehaald

Start pilot gezinsaanpak armoede in Carnisse en Tarwewijk

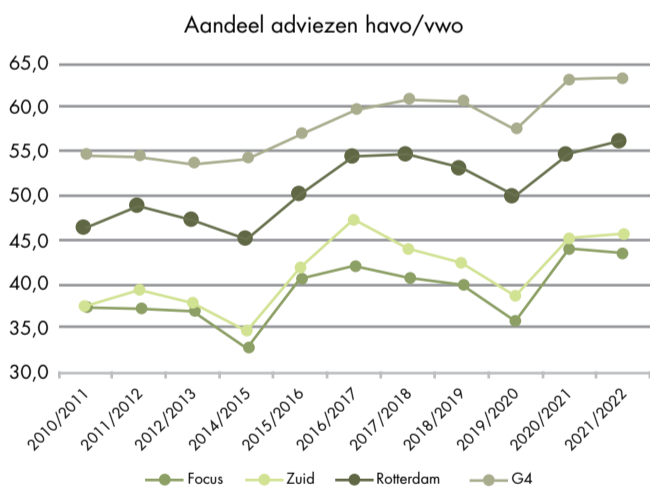
4. School

Binnen de pijler School werken de werken de partners van het NPRZ samen om de kansen van kinderen op een goede schoolloopbaan te vergroten, zodat ze een sterke start maken op de arbeidsmarkt.

De pijler School bestaat uit twee onderdelen: de Children's zone en Kiezen voor Vakmanschap. De Children's zone is gericht op het basis- en het voortgezet onderwijs, waar we met een integrale benadering van de drie leefwerelden van het kind (thuis, school en vrije tijd/wijk) zorgen voor maximale leerprestaties en een goede sociale ontwikkeling. Met het onderdeel Kiezen voor Vakmanschap worden de kansen van jongeren van Zuid vergroot op een passende baan die het begin is van een mooie arbeidscarrière.

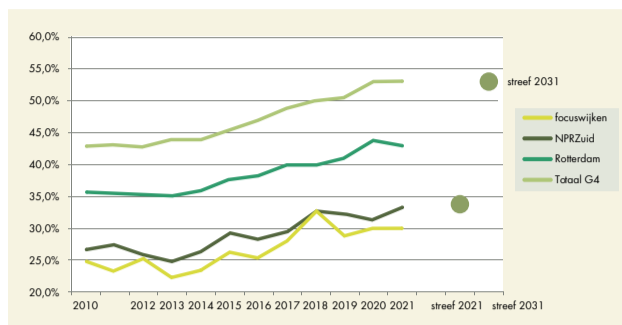
Children's Zone

In jaarlijkse NPRZ-voortgangsrapportage zien we voor 2022 mooie ontwikkelingen binnen de pijler School. In het basis-onderwijs zien we een positieve ontwikkeling in de waarden van de referentieniveaus. De referentieniveaus (fundamenteel- en streefniveau) geven aan wat leerlingen moeten weten en kunnen op het gebied van taal en rekenen. In het primair onderwijs zien een positieve ontwikkeling in de cijfers voor fundamenteel en streefniveau. De focuswijken hebben bij fundamenteel niveau hetzelfde gescoord als de rest van Zuid en Zuid is als geheel dicht bij G4 gemiddelde gekomen. Dat laatste geldt ook voor het streefniveau. De schooladviezen in 2022 voor Rotterdam Zuid zijn 26,1% ingelopen t.o.v. het niveau van de G4, dit was in 2021: 24,7%. Voor de focuswijken zien we ondanks de stijging in fundamenteel en streefniveau een lichte daling in de schooladviezen. Daarom hebben we in het nieuwe uitvoeringsplan 2023-2027 de ambitie opgenomen dat passend en kansrijk adviseren op de basisschool het uitgangspunt wordt.

↑ Eindadviezen groep 8 (bron: CBS, bewerking OBI)

In het voortgezet onderwijs zien we dat het percentage havo en vwo-gediplomeerden in 2021/22 is gestegen van 30,8% naar 33,5%.

↑ % leerlingen in HAVO/VWO in het 3e leerjaar van het voortgezet onderwijs (bron: CBS, bewerking OBI).

Dagprogrammering

In Rotterdam-Zuid doen 35 van de 61 basisscholen mee met de Dagprogrammering. Hier krijgen de kinderen tien uur extra leertijd per week aangeboden. Naast taal, rekenen, sociaal-emotionele ontwikkeling en oriëntatie op beroepen zijn er onder andere lessen natuur, gezondheid, sport, bewegen, cultuur en techniek (zie diagram rechtsboven). Zo draagt de Dagprogrammering bij aan de brede ontwikkeling en het vergroten van de kansen van de leerlingen. Naast de scholen binnen het primair onderwijs, nemen zeven scholen binnen het voortgezet onderwijs in Rotterdam Zuid vanaf schooljaar 2021-2022 deel aan Dagprogrammering. In totaal bieden we daarmee bijna 9.500 leerlingen van het basis- en voortgezet onderwijs in Rotterdam-Zuid extra leertijd.

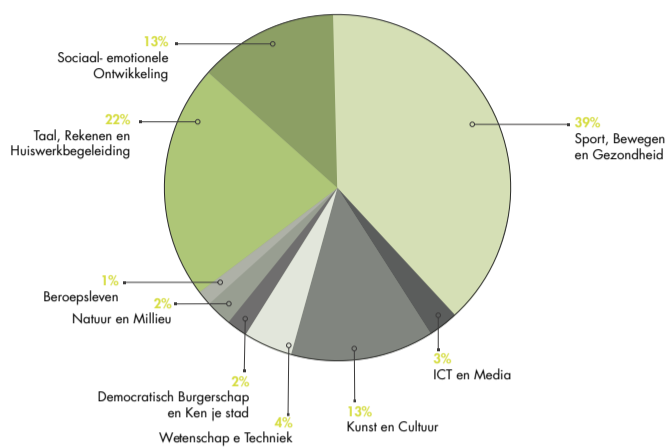
Pijler School 2023-2027

De NPRZ-partners zorgen ook de komende jaren dat kinderen in Rotterdam-Zuid dezelfde kansen krijgen als kinderen elders. Werken aan de kwaliteit van alle NPRZ-acties is daar een belangrijk onderdeel van. Daarvoor is onder andere een onderzoek naar de opbrengsten van Dagprogrammering gestart (een schouw) op de scholen en worden vakleerkrachten die activiteiten in de Dagprogrammering verzorgen, getraind om goed met het vaste schoolteam te kunnen samenwerken. Uit de schouwen van de Dagprogrammering op de eerste zes scholen komt naar voren dat de scholen, ouders en leerlingen zonder uitzondering het belang en de bijdrage van Dagprogrammering aan de drie doelen (onderwijsresultaten, sociaal-emotionele ontwikkeling en talentontwikkeling) onderschrijven.

De komende jaren gaan we de Dagprogrammering in het basis- en voortgezet onderwijs, uitbreiden naar de overige scholen die ook willen meedoen. De onderwijspartners in het NPRZ willen op Zuid de overgang van basis- naar voortgezet onderwijs verbeteren. Passend en kansrijk adviseren wordt daarbij het uitgangspunt. Het is van groot belang dat we hierbij de leerlingen in het voortgezet onderwijs ondersteunen en begeleiden.

We pakken het personeelstekort op de scholen aan, maar we willen ook dat de schoolleiding wordt versterkt. Verder gaan we scholen ondersteunen om te komen tot stabiele begrotingen. We gaan door met de schoolzorgteams, met als doel om kinderen en gezinnen eerder en effectiever te helpen. Het programma Mentoren op Zuid van EMI (Hogeschool Rotterdam) wordt voortgezet. Hier worden leerlingen uit het primair en voortgezet onderwijs in Rotterdam-Zuid gekoppeld aan studentmentoren. De mentoren coachen en begeleiden de

leerlingen. Ook versterken we het bondgenootschap/educatief partnerschap met ouders via en met de scholen. Zo helpen we ouders om thuis beter ondersteuning te bieden bij de onderwijsbehoeften van hun kinderen.

↑ % activiteiten Dagprogrammering in heel Zuid (bron: opgaveteam Dagprogrammering)

Docent over Dagprogrammering:

'Je ziet letterlijk hun ogen openen als ze de wijk uitgaan'

Leerling over Dagprogrammering:

'Ik kan hier dingen doen die ik thuis niet kan doen'

SCHOOL

Legenda

- Samenwerking binnen 1 pijler
- Samenwerking tussen meerdere pijlers

Geld beschikbaar door OCW en Gemeente voor extra lestijd CZ (18 mln per jaar t/m 2017/18)

Routekaart 'Gaan voor een Baan'

1^e Gaan voor een Baan event 3^e en 4^e klas vmo's en hun ouders

2^e Gaan voor een Baan event

Opening Zuidergymnasium

Toekenning EU-subsidie Bridge 3^e Gaan voor een Baan event

Alle scholen doen mee aan LOB

2010 2011

2012

2013

2014

2015

2016

2017

2018

Eerste scholen gestart met CZ concept (oa extra lessen en wijkteams)

Laatste school gestart met CZ concept

Start intensivering samenwerking scholen en welzijn

Start Stuurgroep CZ, Meesterlab en Opgaveteam dagprogrammering

Gaan voor een Baan: Kiezen voor vakmanschap in zorg, haven en techniek

Het programma Gaan voor een Baan (voorheen BRIDGE) zorgt voor een samenhangende en doorlopende loopbaanoriëntatie en -begeleiding (lob) voor kinderen van de basisschool tot en met de arbeidsmarkt. Jongeren worden begeleid naar een baan in de kansrijke sectoren techniek, zorg en haven.

Voor de jeugd op Zuid is opgroeien met alle kansen geen vanzelfsprekendheid. Het gebied kent een hoge werkloosheid, veel kinderen die opgroeien in armoede en met ouders zonder of met een lage opleiding. In deze context maken jongeren onrealistische loopbaankeuzes met amper vooruitzicht op een baan. Het resultaat is een hardnekkige situatie waarin veel van de 2.000 jongeren uit Rotterdam-Zuid die jaarlijks op de arbeidsmarkt komen, niet goed kunnen concurreren met andere werkzoekenden van buiten Zuid.

De impact die een opleidingskeuze heeft voor een jongere die problemen heeft zoals armoede, geen goede begeleiding of het ontbreken van rolmodellen in de directe omgeving, is groter dan voor een jongere met een veilige en stabiele thuisbasis. Wanneer jongeren uitvallen of werkloos worden in Rotterdam-Zuid missen zij vaak het vangnet van werkende ouders met een netwerk en met een goed inkomen.

Met het loopbaan- en oriëntatieprogramma Gaan voor een Baan geven de NPRZ-partners deze jongeren het vangnet dat ze niet vanzelfsprekend meekrijgen. En daar starten we al vroeg mee. Vanaf groep 6 van de basisschool krijgen kinderen tal van lob-activiteiten die hen laten nadenken over hun talenten én over opleidingen met een gegarandeerde kans op een baan. Een belangrijk onderdeel van dit lob-programma zijn de AanDeBak-garanties (zie hoofdstuk Werk).

↑ De technieksector biedt veel kansen op een baan.

Voortgang Loopbaanoriëntatie en -begeleiding (lob)

We zien voor 2022-23 een lichte daling bij de lob-activiteiten in het basisonderwijs en in de onderbouw van het voortgezet onderwijs. Voor de bovenbouw voortgezet onderwijs zien we juist een stijging. Mede door de nasleep van de coronacrisis zijn in het voorgaande schooljaar (2021-22) veel activiteiten geannuleerd of aangepast naar een les in de klas in plaats van buiten de school. Daarom hebben veel scholen voor het schooljaar 2022-23 het lob-jaarplan voorzichtig ingevuld. Het aantal leerlingen dat kiest voor een opleiding in de kansrijke sectoren (zorg, haven en techniek) op het voortgezet onderwijs in schooljaar 2020-21 stijgt licht, maar in de uitstroom op het voortgezet onderwijs in deze sectoren zien we een daling en dat geldt ook voor de instroom in de techniek op het mbo (zie tabel 1).

De NPRZ-partners in het onderwijs hebben in het uitvoerings-

Instroom VO (klas 3)	2011/12	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
VMBO techniek	15,8%	23,9%	25,8%	23,1%	24,2%	26,2%
VMBO Z&W	36,5%	37,1%	37,7%	40,2%	41,8%	41,3%
VMBO ec-agr	47,7%	39,0%	36,4%	36,7%	33,9%	32,5%
Uitstroom VO	2011/12	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
VMBO techniek	20,1%	19,8%	27,8%	23,8%	26,8%	21,2%
VMBO Z&W	32,8%	37,4%	38,8%	40,0%	37,8%	35,7%
VMBO ec-agr	47,1%	42,7%	33,4%	36,2%	35,4%	43,0%
*Inclusief overig						
Instroom MBO	2011/12	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
Techniek 1/2	13,0%	12,8%	13,1%	11,6%	11,7%	10,2%
Techniek 3/4	10,6%	18,1%	18,0%	18,6%	16,6%	16,9%
Totaal Techniek	23,6%	30,9%	31,1%	30,2%	28,3%	27,2%
Zorg	7,5%	12,4%	12,9%	12,1%	12,8%	14,7%
Overig	68,9%	56,7%	56,0%	57,7%	58,8%	58,1%
Uitstroom MBO	2011/12	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
Techniek 1/2	13,0%	9,3%	6,6%	6,5%	6,2%	4,9%
Techniek 3/4	10,6%	23,1%	25,5%	25,3%	23,1%	25,0%
Totaal Techniek	23,6%	32,4%	32,1%	31,8%	29,3%	29,9%
Zorg	7,5%	10,0%	11,1%	11,6%	11,9%	13,2%
Overig	68,9%	57,6%	56,9%	56,6%	58,7%	56,9%

↑ Meerjarige doorstroming ten aanzien van zorg en techniek.

plan 2023-2027 de afspraak gemaakt dat we zorgen dat meer jongeren in het mbo voor een kansrijke opleiding kiezen en deze ook afmaken.

Vijf jaar vooruit kijken bij Gaan voor een baan

We blijven doorgaan met onze Gaan voor een Baan-aanpak om jongeren in Rotterdam-Zuid dezelfde kansen te bieden als jongeren elders. Dat doen we door ze kennis te laten maken met de kansrijke sectoren zorg, haven, techniek, kinderopvang en het onderwijs (voor de pabo-opleidingen). Daarnaast wordt met het programma Tech op Zuid met de landelijke subsidie Sterk Techniekonderwijs geïnvesteerd in de vmbo's van Zuid met een techniekprofiel. We zetten de komende jaren een sterk, compleet lobprogramma neer dat door alle scholen wordt uitgevoerd en met de AanDeBak-garanties als sluitstuk die jongeren van Zuid een baangarantie geven bij de werkgevers die zich hebben aangesloten bij het NPRZ.

We werken via de volgende vijf punten:

1. Structureel aanbieden/organiseren van afgesproken lobactiviteiten via het programma gaanvooreenbaan.nu voor de scholen.
2. Verbreden bereik leerlingen en ouders via andere partners dan school voor het verhogen van de betrokkenheid van ouders bij de onderwijskeuzes van hun kinderen.
3. Onderzoek naar de haalbaarheid van aanbod techniekonderwijs op alle vmbo's op Zuid.
4. Sterk Techniekonderwijs; Tech op Zuid.
5. Verhogen van het aantal studenten op de techniekopleidingen.

We lichten de afspraak met de onderwijspartners voor punt 5 uit ter illustratie van de verhoging van de doelstellingen voor Gaan voor een Baan:

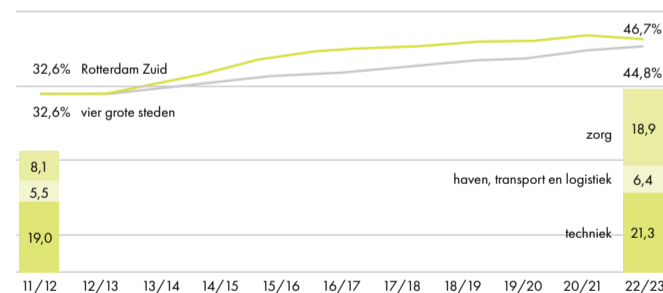
- We zorgen voor 10% groei op de instroom en 3% groei

op het totaal aantal studenten per jaar in de mbo-techniekopleidingen. Het doel is dat in 2031 het aandeel studenten van Rotterdam-Zuid dat een opleiding volgt in de techniek, haven en logistiek 38% bedraagt. Het doel in 2031 voor de zorg is 17%.

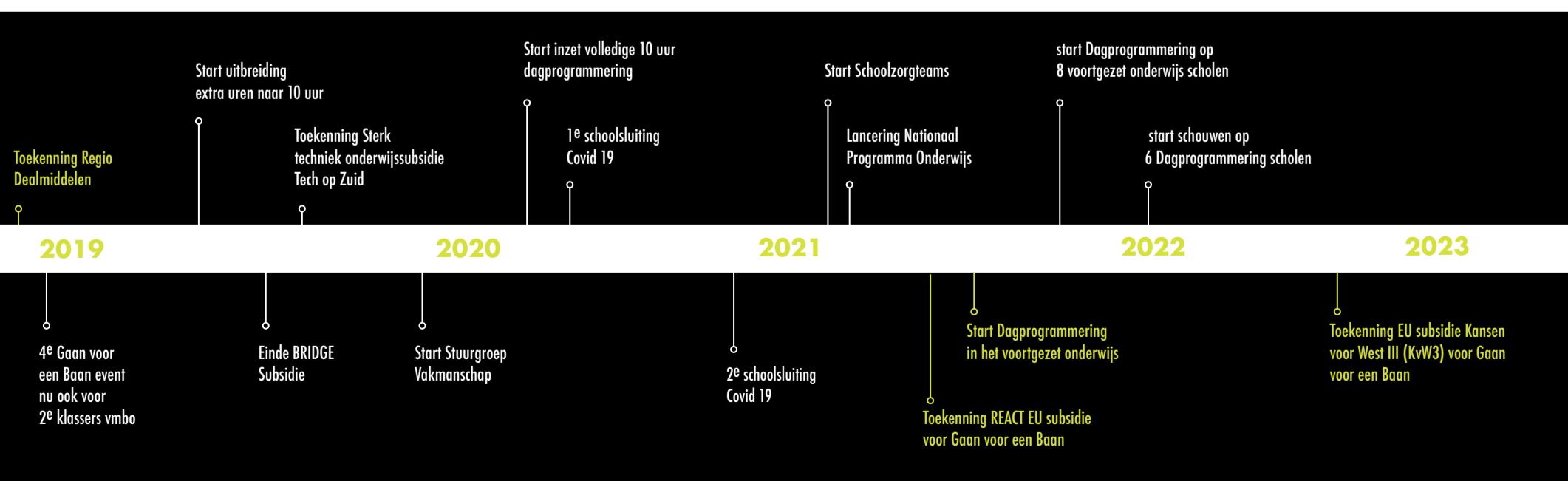
- De mbo-scholen geven transparante en eerlijke voorlichting over: baankansen, bol/bbl doorstroommogelijkheden en lonen (van startsalarij tot vijf jaar na behalen diploma).
- De mbo-scholen maken gebruik van aansprekende campagnes, loopbaan oriëntatie en incentives voor studenten van het bedrijfsleven (AanDeBak-garanties en waar mogelijk financiële vergoeding aan studenten).

Techniekonderwijs op Zuid

Tech op Zuid zet zich samen met het regionale bedrijfsleven en de scholen in, om het technische (voorbereidend) beroepsonderwijs te versterken in Rotterdam Zuid. De huidige subsidieregeling 2020-23 is verlengd tot eind 2024. Voor de periode 2025-2029 zal een nieuwe aanvraag worden ingediend.

↑ Mbo-studenten van Rotterdam-Zuid in de kansrijke sectoren.

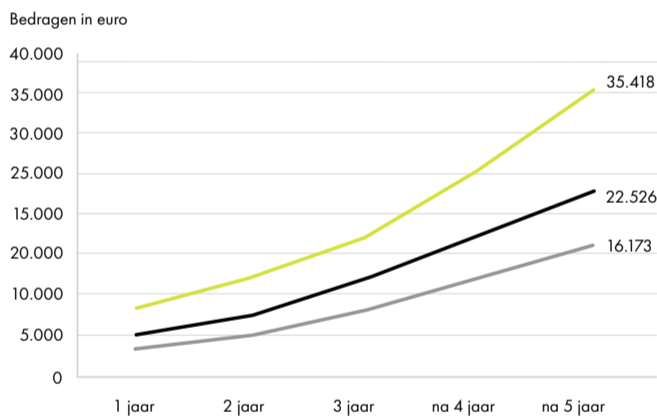
5. Werk

In de pijler Werk staan twee groepen bewoners centraal: schoolverlaters die hun eerste stappen zetten op de arbeidsmarkt en werkzoekenden met een bijstandsuitkering. Het NPRZ wil zorgen dat jongeren zoveel mogelijk kiezen voor kansrijke opleidingen in de zorg, haven en techniek. En voor opleidingen die leiden tot werk bij partners zoals kinderopvang, onderwijs en politie. Daarnaast wil het NPRZ voorkomen dat mensen in de bijstand raken.

AanDeBak-garantie

Het hebben van werk is belangrijk om maatschappelijk mee te doen en om uit de armoede te blijven of te raken. Dat begint al vroeg in het leven. Een goede eerste opleiding, gevolgd door een kansrijke baan geeft jongeren vooral een vliegende start op de arbeidsmarkt. Deze banen zijn er in de zorg, haven en techniek. We willen daarom dat de helft van de ongeveer 1.200 jongeren die jaarlijks naar het mbo gaan, kiezen voor zo'n opleiding, zonder dat ze zich zorgen hoeven te maken of ze hun eerste baan ook vinden. Dit voorkomt dat jongeren door een niet goed doordachte studiekeuze toch niet 'aan de bak' komen, ondanks dat ze hun diploma hebben gehaald. Dit komt nu nog vaak voor omdat de opleidingskeuzes van jongeren in Rotterdam-Zuid slecht aansluiten bij wat werkgevers vragen.

We willen dat jongeren van Zuid net zo werkzaam zijn als de gemiddelde jongere in de vier grote steden (G4). We kijken daarvoor naar het percentage werkzame jongeren tot en met 28 jaar en naar het percentage jongeren tot en met 28 jaar met uitkering met en zonder AanDeBak-opleiding.

↑ Gemiddeld inkomen van eerstejaars na 1-5 jaar na sector, cohort 2014-2015 (bron CBS, bewerking Risbo/OBI).

Dit gaan we mogelijk maken door de volgende acties:

- Jaarlijks bieden NPRZ-partners minimaal 600 AanDeBak-garanties aan op het mbo bij keuze voor opleidingen in de zorg, haven en techniek, aangevuld met AanDeBak-garanties van de overige NPRZ-partners.
- Het NPRZ regelt dat er (meer) AanDeBak-garanties komen voor het praktijkonderwijs en het mbo 1 en 2. In schooljaar 2023-2024 worden de eerste overeenkomsten met werkgevers en opleidingen gesloten.

↑ Met een AanDeBak-garantie hebben jongeren van Zuid al zekerheid op werk bij de start van hun opleiding.

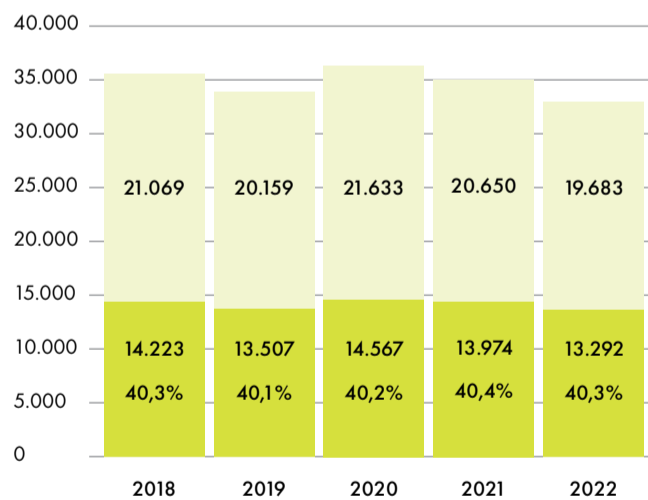
Met een samenwerking tussen AanDeBak-garanties en de ondersteuning en zorg op het mbo wordt uitval van studenten voorkomen. Het Jongerenloket en de Talenthub werken samen om studenten op te vangen die desondanks toch uitvallen.

Werkgever	Aantal beschikbare AanDeBak-garantie
Ministerie van Defensie	100
Stadsbeheer Rotterdam	22
Bouwplein Rotterdam	20
SPG Infra	50
Deltalinqs	100
deRotterdamseZorg	180
Food Innovation Academy	30
Sectorinstituut Transport en Logistiek	25
RET	10
AmSpec	3
Metalent en IW Zuid-Holland	40
Kinderopvang	100
Politie eenheid Rotterdam	45
Basisonderwijs (pabo)	100
Totaal	825

↑ Beschikbare AanDeBak-garanties in 2023 per werkgever.

Samen voor Zuid

In Rotterdam-Zuid kampen bovengemiddeld veel bewoners met een opeenstapeling van problemen in hun levenssituatie zoals schulden, onzekere woonsituaties, alleenstaand ouderschap, fysieke en/of mentale beperkingen en taalbarrières. Hierdoor is het zoeken, vinden en behouden van werk geen vanzelfsprekendheid. Dat vraagt om hulp. Meer zekerheid, ontzorging en begeleiding zijn daarom de kernpunten voor de komende periode.

↑ Bijstandsgerechtigden in Rotterdam en NPRZ-gebied (donkergroen) (bron Gemeente Rotterdam)

Wat willen we bereiken?

De verlaging van het aantal mensen in de bijstand dat woont in het NPRZ-gebied is de belangrijkste indicator voor de ontwikkeling in de pijler Werk. We bepalen ieder jaar een concrete doelstelling. Voor 2023 is dat een daling van het aandeel mensen van Zuid naar 39,9%. In 2022 was dit 40,3%.

Voor 2023 zorgen we er met alle acties van het gemeentelijk programma Samen voor Zuid voor dat er meer mensen van Zuid aan het werk gaan zodat we op 39,9% van het Rotterdamse totaal uitkomen. In Samen voor Zuid worden uitkeringsverstrekking, inkomensvoorziening, hulpverlening en werkgevers samengebracht. Daarnaast gaan we voor een uitstroom naar werk van minstens 48% van de totale uitstroom binnen NPRZ. Ook streven we naar een stijging van het percentage parttime werkenden in de bijstand.

Wat gaan we doen om deze doelen te halen?

- **Arbeidsbemiddeling**
Met arbeidsbemiddeling helpen we werkzoekenden bij het vinden en behouden van een betaalde baan. Een loon-kostensubsidie (LKS) helpt hierbij wanneer iemand niet volledig arbeidsproductief is. Deze subsidie voor werkgevers vult het verschil aan als werknemers niet 100% hun werk kunnen doen.
- **Mens- en Arbeidsontwikkeling**
We zorgen ervoor dat Rotterdammers in het NPRZ-gebied zich kunnen ontwikkelen. Dat doen we met goede begeleiding en gesprekken van/met werkzoekenden die zulke ondersteuning nodig hebben.
- **Inkomenszekerheid**
Inkomensonzekerheid is een belemmering om de stap naar werk te zetten. Voor een werkzoekende brengt het volledig of parttimegaan werken of het uitbreiden van uren bij een parttimebaan, onzekerheden met zich mee. We willen

WAT IS ER BEREIKT IN 2022?

- In 2022 waren er 2.923 nieuwe mensen in de bijstand op Zuid. Het jaar eerder waren dit er 3.346. In 2022 verlieten 3.633 mensen de bijstand, waarvan er 1.740 (dit is 47,9%) aan het werk gingen. De overige 1.893 mensen zijn bijvoorbeeld verhuisd, kregen AOW of zijn overleden. Hiermee waren er eind 2022 ruim 13.291 bijstandsgerechtigden. 40,3% van het totaal van Rotterdam.
- Meer begeleiding voor werkzoekenden op Zuid door extra werkcoaches. Op Zuid is het aantal werkzoekenden dat door 1 werkcoach wordt ondersteund gemiddeld 80, voor de andere delen van Rotterdam is dat 100.
- 1.195 afgeronde heronderzoeken in NPRZ-gebied. Dit was ruim de helft van het totaal aantal heronderzoeken in Rotterdam
- 1.177 huishoudens die zowel vanuit de wijkteams als de werkconsulenten en/of activeringscoaches werden ondersteund. Dit is 7,5% (in 2021 was dit 7,9%) van het totaal aantal bijstandsgerechtigden op Zuid.
- 453 mensen die via Social Return aan het werk zijn gegaan via de inkoopcontracten van de woningcorporaties. Hiervan komen 104 mensen uit Rotterdam waarvan 43 van Zuid.

WERK

- Legenda**
- Samenwerking binnen 1 pijler
  - Samenwerking tussen meerdere pijlers

2010 2011 2012

Onderzoek Tordoir

2013

Afspraak 40% van de inzet W&I

2014

10 CSG's RET

30 CSG's Food

2015

100 CSG's Defensie

120 CSG's Zorg

2016

50% van de inzet W&I op Zuid

Start Entree-werkcollege (mbo1)

CSG's Stadsbeheer gemeente

22 CSG's Stadsbeheer

2017

Start 3 experimenten Wenl voor Zuid

CSG's bouw

2018

Eerste Relatieve bestandsdaling (afname aantal mensen in bijstand)

Pilots werkweek-agenda, wijkgestuurd werken en hand-in-hand

↑ De AanDeBak-garantie richt zich onder andere op de sectoren haven en techniek.

deze onzekerheden wegnemen. Dat doen we onder andere door aanvragen simpeler te maken, schommelingen van inkomen te voorkomen en dienstverlening begrijpelijker en duidelijker te maken.

› Kinderopvang

Kinderopvang is schaars en aanvragen ingewikkeld. Daar bovenop zijn mensen door de toeslagenaffaire huiverig geworden. Voor het deel van de werkzoekende waarvoor kinderopvang een randvoorwaarde is om aan het werk te gaan, wordt hulp en zekerheid georganiseerd.

› Handhaving

Het ontvangen van een bijstandsuitkering brengt rechten en plichten met zich mee. We corrigeren onjuistheden en sporen fraude gericht op. De mensgerichte uitgangspunten zijn daarbij belangrijk: fouten worden hersteld, fraude bestraft.

› Meer aanbod van banen

We maken meer vacatures geschikt voor bewoners van Zuid. Dat doen we met bijvoorbeeld opstapbanen of gecombineerd leren en werken. Hierbij wordt ook gebruik gemaakt van Social Return on Investment (SROI) bij inkoop en aanbesteding.

Economische structuurversterking

De huidige economische structuur van Rotterdam-Zuid is te eenzijdig en dit draagt niet bij aan een divers aanbod aan werk. Economische structuurversterking is belangrijk omdat het zorgt voor meer werkgelegenheid op Zuid zelf en dat banen in de Rotterdamse regio beter bereikbaar worden voor bewoners van Zuid.

De afgelopen jaren hebben partners en NPRZ een goede basis gelegd in het opleiden van meer goedgeschoold personeel in de zorg, haven en de techniek. Daar profiteren

zowel werkgevers als werknemers van. Voor nieuwe werkgevers is de nabijheid van goed geschoold personeel een vestigingsfactor. En voor werknemers is de nabijheid van banen een factor om zich ergens te vestigen of te blijven wonen.

Economische structuurversterking vanuit het NPRZ wordt gericht ingezet. Zo willen we bedrijfsruimte behouden en/of uitbreiden voor bedrijven in de zorg en techniek, voor het mkb en voor starters. We kijken opnieuw naar de conclusies van het onderzoek naar het economische perspectief voor het Zuidelijk Rijnmond gebied (Tordoir, 2012). Hoe zit het nu 10 jaar later met het bereikbare arbeidsaanbod vanuit Zuid naar de rest van Rotterdam en naar omliggende gemeenten?

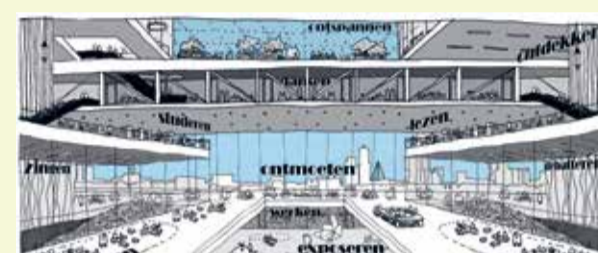
We gaan we de komende jaren doen om de doelen te behalen?

- › Het NPRZ is betrokken bij de planvorming voor de doorstart van Feyenoord City en wil een iconische gebiedsontwikkeling, die bijdraagt aan het sociaaleconomisch versterken van Zuid en die is verbonden met de omliggende wijken, en met afspraken over bijvoorbeeld social return en stageplekken. Op deze manier profiteren bewoners van Zuid ook van deze ontwikkelingen.
- › Vergelijkbare afspraken gaan we maken voor de zone rond Cultuur&Campus.
- › We actualiseren het onderzoek van Tordoir (2012) over de economische structuur van de Zuidzijde van de Rotterdamse regio met actuele onderzoeken en initiatieven. Uitkomst destijds was dat er voor mensen van Zuid voldoende werkgelegenheid is in het gebied van de Drechtsteden tot Maasvlakte.

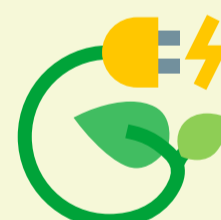
WAT IS ER BEREIKT IN 2022?

Het besluit van de gemeente en het Rijk voor een derde stadsbrug (Kralingen-IJsselmonde). De nieuwe brug biedt Zuid veel kansen zoals extra banen binnen bereik voor Zuiderlingen en mogelijkheden voor woningbouw.

Het afgelopen jaar is er door de partners (Gemeente, Codarts, Willem de Kooning Academie en de Erasmus Universiteit) gewerkt aan het opstellen van een Masterplan voor Cultuur&Campus. Dit Masterplan wordt in 2023 definitief vastgesteld. Een belangrijke Europese subsidie werd binnengehaald, de New European Bauhaus. In 2022 is gestart met een experimenteerhub/living lab aan de Putselaan, dat vooruitloopt op de ontwikkeling van Cultuur&Campus aan de Doklaan. De concrete samenwerking en het programma van Cultuur&Campus krijgt zo de komende jaren vorm. Buurtbewoners en de TU Delft zijn er als partners bij betrokken.

Concrete projecten waarin economische structuurversterking met extra banen is behaald: de proeftuinwijken Aardgasvrij, vanuit de agrologistiek Nieuw-Reijerwaard in Barendrecht en het expertisecentrum Gelder Groente en Fruit. Bij Gelder maken scholieren en studenten al op school kennis met innovaties en carrièreperspectief in de voedselindustrie.

Start werkaanpak Samen voor Zuid

CSG's worden AanDeBak-garanties (ADB) inclusief Sectorinstituut Transport en Logistiek en Metalent

Driemanschap Kennis en Cultuurcampus op Zuid

Opening Kunsten pand (Theater Zuidplein en Bibliotheek)

ADB-garantie Haagbouw (BouwPlein Rotterdam)

Procesevaluatie Samen voor Zuid (KNAP'RZ)

2019

ADB-garanties politie en Kinderopvang

2020

Tweede jaar op rij bijstandsontwikkeling lager dan G4

Coronacrisis leidt tot nieuwe stijging aantal bijstandsgerechtigden

2021

2022

2023

Start Bauhaus Cultuur&Campus Zuid

ADB-garantie AmSpec

6. Wonen

Op het gebied van de pijler Wonen zijn we sinds 2018 de achterstanden aan het inlopen. Zo worden op Zuid veel woningen gebouwd en opgeknapt. Zuid blijft echter qua woonkwaliteit nog steeds achter bij de rest van de grote steden. De leefbaarheid staat in veel wijken op Zuid nog steeds onder druk evenals de woontevredenheid.

Woningen op Zuid zijn duurder geworden en daarmee soms onbereikbaar voor de Zuiderlingen. Bovendien is de kwaliteit van die woningen vaak niet meegestegen. De economische groei, particuliere verhuurders en de verstopte woningmarkt hebben veel invloed op het wonen op Zuid.

Hoewel de woningmarkt anders is dan toen het NPRZ begon, is de opgave voor een groot deel nog steeds dezelfde. Waar in de periode vóór het NPRZ herstructurering de basis was van een wijkaanpak, heeft het NPRZ-programma zich juist gericht op verbeteren van kansen voor bewoners op Zuid en inlopen van achterstanden op gebied van school en werk. De pijler Wonen blijft het essentiële sluitstuk van deze aanpak. Rotterdam-Zuid heeft altijd veel inwoners gelegenheid geboden een stap vooruit te maken op de sociale ladder. Maar deze zogenaamde sociale stijgers verlaten Zuid omdat de woningvoorraad te eenzijdig en van slechte kwaliteit is. Hier komt nu langzaam verandering in.

Goede resultaten

Hoewel we binnen de pijler Wonen nog niet op schema liggen, zien we wel goede resultaten. Zo loopt het aantal afgesproken aan te pakken corporatiewoningen mooi op schema, net als de basisaanpak voor particuliere woningen ook. De grondige aanpak van particuliere woningen blijft echter nog ver achter. Deze aanpak is grillig qua planning

↑ Feest bij de oplevering van de eerste nieuwbouw in de Wielewaal.

omdat er sprake is van een grote, niet direct te sturen afhankelijkheid van verschillende partijen en middelen.

Start bouw

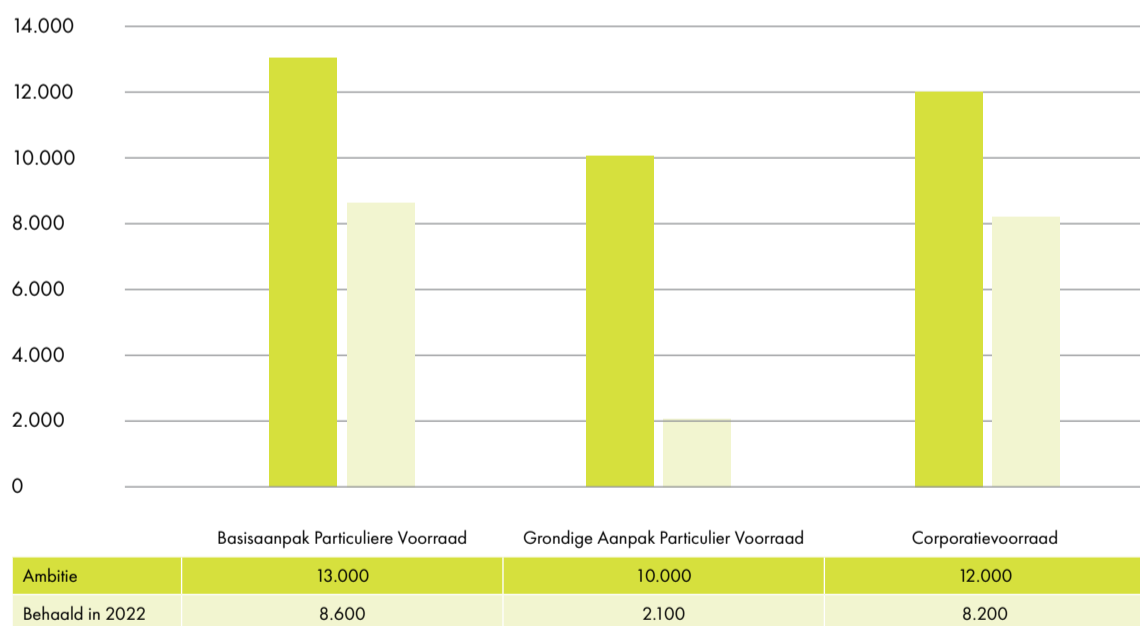
In 2022 is de bouw gestart van 1.416 woningen. Dat brengt het totaal voor de Uitvoeringsplanperiode 2019-2022 op bijna 5.300 woningen op Zuid. In 2022 is begonnen met de bouw van enkele grote projecten zoals Piekstraat in de wijk Feijenoord, het project Waterside II in IJsselmonde, Koer en de Leeuwenkuil in de Afrikaanderwijk en de transformatie van

↑ Het Kokerplein in Hillesluis: van steenvlakte naar buurtparkje.

het voormalige scholencomplex in de Sikkelsestraat in Vreewijk naar appartementen. Belangrijke mijlpalen zijn ook de start van de bouw van woningen aan de 2e Carnissestraat in Carnisse, de overdracht van woningen aan bewoners in de Zegenstraat, de herstructurering van de Texelsestraat-Noord in Carnisse en het startbesluit voor de ontwikkeling van Carnisse-eiland aan de rand van de gelijknamige wijk. Nieuwbouw is in 2022 wel steeds meer onder druk komen te staan. De

↓ NPRZ Wonen ambitie vs. realisatie 2022.

WONEN

Legenda

- Samenwerking binnen 1 pijler
- Samenwerking tussen meerdere pijlers

Convenant Vestia projecten 30 mln Spies gelden

Zuid wil Vooruit inzet corporaties t/m 2022

Corporaties investeren 494 miljoen in eigen opgave periode 2014-2018

MKBA Particuliere Voorraad NPRZ

Steigers op Zuid gestart: 3000 particuliere woningen verbeteren in 2015-2018

Businesscases aanpak PV opgeleverd

Bijdrage aan Particuliere Voorraad (PV) door gemeente (10 mln p/j voor 5 jaar)

Ondertekening convenant particuliere voorraad

Coalitiovereenkomst NPRZ

MKBA NPRZ

2010 2011

2012

2013

2014

2015

2016

2017

2018

Vestia in de problemen: 16 projecten geschrapt

Wet verhuurderheffing goedgekeurd met aftrek-regeling voor Zuid 34,4 mln voor corporaties en 26 mln voor PV

Ruimtelijk Perspectief Rotterdam-Zuid en handelingsperspectieven

Nieuwe woningwet in werking uitzonderingspositie realiseren niet-daeb in Rotterdam Zuid door corporaties

Motie De Vries aangenomen in de Tweede Kamer

Extra aftrek verhuurderheffing 37,4 mln voor PV op Zuid en 35,4 mln voor corporaties

Start verwerving Urkersingel
Start verwerving Dahlialblok
Start verwerving Mijnkintbuurt

Regio Deal Rotterdam-Zuid: 160 miljoen voor de aanpak van de particuliere voorraad

uitdaging zit vooral in het toevoegen van wat grotere middensegment woningen, in zowel koop als huur. Deze zijn nodig zodat Zuiderlingen kunnen doorstromen.

Opknappen woonomgeving

Belangrijke buitenruimteprojecten die t/m 2022 zijn opgeleverd zijn de herinrichting van diverse pleinen zoals het Kokerplein in Hillesluis, het Slotboomplein in Charlois, het Mijnsherenplein in de Tarwewijk, maar ook het verbeteren van de verbindingen tussen wijken zoals de oversteken over de Pleinweg en fietsoversteken richting Afrikaanderwijk en Zuiderpark. Daarnaast is bij diverse woningbouwprojecten ook de omgeving aangepakt en opgeknapt zoals bij het project Malieklos en Walravenbuurt, beide in Hillesluis. Deze aanpak wordt nu ook toegepast bij projecten in Carnisse. Er moet echter wel meer gas worden gegeven want van de oorspronkelijk beoogde 40 buitenruimteprojecten zijn er 13 uitgevoerd. Het betreft veel kleine projecten, schaalniveau van de buurt, opgezet vanuit en met bewoners. Zeker 27 projecten zijn in voorbereiding voor 2023 en daarna.

Wijkniveau

In het nieuwe Uitvoeringsplan 2023-2027 zijn plannen en afspraken gemaakt voor de pijler Wonen. Daarin zijn ook de aanbevelingen uit de Midterm Review opgenomen, zoals bijvoorbeeld dat het woonprogramma meer op wijkniveau moet worden ingevuld. Geld en middelen zijn echter niet oneindig en daarom moeten er keuzes worden gemaakt wat wordt gedaan of niet. Ook het versterken van het bondgenootschap met bewoners – eveneens een advies uit de Midterm Review, is een belangrijk punt van de aanpak.

Het programma voor de pijler Wonen kent drie ambities:

- ▶ Een gevarieerd aanbod van woningen, (huur en koop, vooral in het middensegment) omdat Zuid nog steeds veel buurten kent met veel kleine appartementen en weinig aanbod in het midden- en hogere segment. Dit maakt het lastig om de sociale stijgers van Zuid te behouden.
- ▶ Zorgen voor een woningvoorraad die bouwtechnisch, qua fundering, energielabel en woongenot nog decennia mee kan.
- ▶ Een hogere woontevredenheid. Deze wordt ook door de woonomgeving bepaald. Binnen de pijler Wonen zijn parkeervraagstukken en het verkeersnetwerk (routes) op wijkniveau daarom ook belangrijk. Ook is het belangrijk dat woningen op een goede manier worden gebruikt en verhuurd. Daarnaast zijn ook aantrekkelijke kernwinkel-

↑ Gemeente en corporaties werken aan een oplossing voor de aanpak van de problematische particuliere woningvoorraad.

gebieden en andere voorzieningen in de buurt van belang voor de woontevredenheid.

Deze ambities vullen we in met drie acties

- ▶ Aanpak van de corporatievoorraad,
- ▶ Een basisaanpak in de particuliere woningvoorraad
- ▶ Een grondige aanpak van de problematische particuliere woningvoorraad. Op dit onderwerp zijn we samen met gemeente en corporaties in gesprek om een doorbraak te realiseren.

Doorstroming

Daarnaast zijn er ook andere manieren om te komen tot een verbeterde woonkwaliteit op Zuid dan alleen bouwen, opknappen en slopen van woningen. Zo kijken we goed hoe we per wijk kunnen zorgen voor doorstroming of het beter afstemmen van vraag en aanbod van woningen. Ook bij verkoop van woningen en bepalen van de huurprijs kunnen gemeente en corporaties beleid maken en regels opstellen om te sturen dat er een plek blijft of komt voor de middenklasse op Zuid. Bijvoorbeeld door bij de toewijzing van woningen voorrang te geven aan bepaalde beroepen zoals verplegers en onderwijzers.

Alliantie Hand in Hand

Ook voorzieningen voor een betere woonkwaliteit zijn belangrijk. Zo wordt er met de Alliantie Hand in Hand op de Beijerlandse laan en de Groene Hilledijk gewerkt aan een economisch gezonde, veilige en schone winkelstraat. Ook in andere winkelgebieden lijkt een dergelijke aanpak nodig, bijvoorbeeld op de Katendrechtse Lagedijk/Wolphaertsbocht en Slinge. Deze aanpak bestaat uit economische verbetering, een versterking van het imago en de uitstraling (panden en buitenruimte) en de aanpak van ondermijning en het verbeteren van de veiligheid.

↑ Veel particuliere woningen zijn inmiddels opgeknapt.

Verduurzamen

De opgave op zuid biedt belangrijke kansen om gelijktijdig de woningvoorraad en woonmilieus in kwaliteit te verbeteren én in brede zin te verduurzamen. Dit doen we door in de uitvoering en keuzes die we maken slim aan te sluiten op o.m. de gebiedsaanpakken aardgasvrij, de advisering en ondersteuning aan VvE's en ingrepen in het kader van het Rotterdams Weerwoord, de Rotterdamse klimaataanpak. Veel woningen op Zuid kennen een e-, f- of zelfs g-energie-label. Inwoners van Zuid hebben daardoor te maken met stijgende energierekeningen en gezien de gemiddeld kleinere portemonnee van de inwoners van Zuid, is energiearmoede voor velen een werkelijkheid of ligt die op de loer.

In de pijler Wonen is ook aandacht voor wet- en regelgeving. Welke wetten en regels zouden helpen om het wonen op Zuid te versterken? Of welke zorgen nu juist voor belemmeringen? Het is daarbij fijn dat het Rijk is aangehaakt bij het NPRZ.

↑ Ook vergroten van woningen zorgt voor meer verscheidenheid van de woningvoorraad op Zuid.

Corporaties investeren 625 miljoen euro periode 2019-2023

Vaststelling werkprogramma wonen NPRZ door gemeenteraad

Woondeal zuidelijke randstad afgesloten

2019

Uitspraak minister en adviescommissie geschilbeslissing woningwet

Rijksprogramma leefbaarheid en veiligheid start

Regio Deal Rotterdam-Zuid: 160 miljoen voor de aanpak van de particuliere voorraad

Motie Dik Faber aangenomen: onderzoek naar nieuwe heffingskorting voor woningcorporaties in Rotterdam-Zuid en krimpgebieden

Eerste kroon-besluiten onteigening particuliere voorraad Mijnskintbuurt en 2^e Carnissestraat

2020

Start voorbereiding sloop Mijnskintbuurt

Aankondiging volkshuisvestingsfonds

Start gebiedsontwikkeling Lombardijen

16 burgemeesters presenteren manifest Dicht de kloof! manifestgroep investeerders Zuid opgericht

2021

2022

Ondertekening uitgangspunten sociaal statuut tussen gemeente, corporaties en bewoners

Opkoopbescherming van kracht in 6 wijken Rotterdam-Zuid

Volkshuisvestingsfonds toekenning 40 miljoen met 17 miljoen cofinanciering vanuit gemeente, ingezet voor grondige aanpak particuliere voorraad

Woningbouwimpuls van 57 miljoen Feyenoord City, Noordrand Zuiderpark/Hart van Zuid en Codrico

Reservering 80 miljoen in het Rotterdamse coalitieakkoord Eén Stad

2023

Start bouw grote projecten woontoren o.a. Piekstraat, Waterside II, Koer, Leeuwenkuil.

In Uitvoeringsplanperiode 2019-2022 start bouw 5.277 woningen.

Wet goed verhuurderschap in werking

7. Veilig

↑ Wijkrechtspraak in Huis van de Wijk Hillevliet.

Veiligheid is belangrijk om fijn te wonen, werken en naar school te gaan op Zuid. Helaas kent Rotterdam-Zuid op bepaalde plekken ernstige vormen van criminaliteit. Ook komen sommige jongeren al op jonge leeftijd in aanraking met de misdaad. Daarom hebben NPRZ-partners politie, het Openbaar Ministerie en Reclassering Nederland de handen ineen geslagen om de gemeenschap sterker te maken tegen onveiligheid en criminaliteit.

Bij aanvang van het NPRZ in 2011 was er nog geen pijler Veilig. Afgelopen jaren is duidelijk geworden dat de pijlers School, Werk en Wonen sterker worden door een stevigere aandacht voor de veiligheid en ondermijning op Rotterdam-Zuid. Jonge mensen steunen bij het volgen van een opleiding en het vinden van werk is minder effectief als je niet tegelijkertijd aandacht hebt voor de verlokkingen van het snelle geld in de criminaliteit. Preventie zonder repressie is tandoos.

Rechtspraak op maat

Zo heeft Zuid sinds 2021 de wijkrechtspraak op Zuid. Dit is een speciale vestiging van de rechtbank, gehuisvest in het Huis van de Wijk Hillevliet, speciaal voor bewoners uit het gebied Feijenoord. Bij deze wijkrechtspraak is extra aandacht

voor de achtergrondkenmerken in het leven van de persoon die voor de rechter moet verschijnen. Moet iemand bijvoorbeeld voorkomen wegens een winkeldiefstal, dan wordt bij de wijkrechtspraak ook meteen gekeken of er bijvoorbeeld sprake is van schulden, of dat iemand problemen heeft thuis. Zo werken we écht samen aan het oplossen van problemen. Dat is hard nodig, want problemen zijn er op Zuid. Er wonen een hoop mensen die in onze snel veranderende wereld soms maar net meekomen. Het percentage mensen met een licht verstandelijke beperking (lvb) is hoog in Rotterdam-Zuid. Hierdoor zijn zij kwetsbaarder voor het plegen van criminele activiteiten. Het is noodzakelijk dat elke professional wordt getraind in het herkennen en in de omgang met mensen met lvb. Reclasseringswerkers en hulpverleners beschikken vaak

↑ Bij het project Onwijze Moeders krijgen moeders ondersteuning bij de weg naar hulpverlenende instanties.

ONDERMIJNING EN VEILIGHEID

Legenda

- Samenwerking binnen 1 pijler
- Samenwerking tussen meerdere pijlers

Hand-in-Hand (aanpak Boulevard Zuid)

Pilot rechtsbijstand Hillesluis

Start voorbereiding Wijkrechtspraak

Start fieldlabs

2010 2011 2012 2013

2014

2015

2016

2017 2018 2019

2020

2021

Start Ondermijning op Zuid met Gemeente, OM, Politie en Belastingdienst

Campagne illegaal gokken

Start pilot licht verstandelijke beperking in Tarwewijk

Start pilot wijkrechtspraak Rotterdam

↑ Met virtual reality worden jongeren gewezen op de gevolgen van 'klusjes' uitvoeren voor criminelen.

al over de benodigde kennis, maar dat geldt lang niet voor alle professionals. Hierbij kan worden gedacht aan politie en OM. Jongeren met lvb-problematiek zijn kwetsbaarder en beïnvloedbaarder, waardoor zij ook eerder slachtoffer zullen zijn van criminele uitbuiting. In 2022 is een startbijeenkomst gehouden op het politiebureau Zuidplein waarbij ook Reclassering, het OM en andere professionals uit het gebied aanwezig waren. Tijdens deze startbijeenkomst zijn een lvb-experience en een e-learning aangeboden.

Voorkomen is beter dan genezen

We willen onze preventieve acties zo vroeg mogelijk inzetten. Daarom proberen we samen met andere organisaties in contact te komen met de jongeren die een grotere kans hebben om in de criminaliteit terecht te komen. Door het gesprek aan te gaan over weerbaarheid en het maken van de juiste keuzes helpen we jongeren met het kiezen voor een mooie toekomst. Zo organiseren we speciale lessen op scholen op Zuid, bijvoorbeeld over de gevolgen van het uitvoeren van klusjes voor criminelen. Hier zetten we nieuwe, innovatieve hulpmiddelen voor in. Denk hierbij aan een virtual reality-bril die je door de ogen van een 'uithaler' laat kijken, of aan het naspelen van situaties met hulp van professionele acteurs. Ook willen we jongeren een integrale en persoonsgerichte aanpak op maat bieden, zodat ze een betere toekomst krijgen op het gebied van school, werken en wonen.

Bij onze aanpak hebben we ook oog voor belangrijke personen in het leven van deze jongeren, zoals ouders, andere opvoeders en werkgevers. Zo worden bijeenkomsten gehouden met de 'Onwijze Moeders', waarbij op laagdrempelige manier moeders en professionals worden samen gebracht. Moeders krijgen ondersteuning bij de weg naar hulpverlenende instanties. Sommige jongeren maken niet op straat kennis met de criminele onderwereld, maar worden sterk beïnvloed door hun eigen naaste familie – denk aan broertjes, zusjes of ouders die zelf in het criminele circuit zitten. Samen met andere organisaties zoals het Zorg- en Veiligheidshuis Rotterdam-Rijnmond onderzoeken we mogelijkheden om ook

deze moeilijk te bereiken doelgroep op tijd het juiste pad op te helpen, door met de mensen zelf te kijken welke problemen er in hun leven spelen en gezamenlijk naar oplossingen te zoeken.

Grenzen stellen

Helaas kunnen we niet alle criminaliteit voorkomen met preventie. Een harde aanpak en de inzet van strenge (strafrechtelijke) maatregelen blijft een essentieel onderdeel van het bestrijden van de misdaad. Het thema veiligheid beperkt zich daarom niet tot het helpen van mensen die door hun thuissituatie richting de criminaliteit worden gezogen, of er alleen maar voor zorgen dat de jongeren steviger in hun schoenen staan. We zijn allemaal bezorgd over het heftige geweld dat zich voordoet in sommige straten van Zuid. Dit geweld wordt vaak

veroorzaakt door een heel klein deel van de mensen die vast lijken te zitten in ruzies, conflicten, vaak ook in het criminele circuit. Tot en met september 2023 waren er in Rotterdam 98 explosies, waarvan 44 op Zuid. De partners van het NPRZ vinden het belangrijk dat er heel precies wordt gekeken naar hoe deze mensen uit deze situaties kunnen worden gehaald, goed- of kwaadschiks. Dit doen we door aan te sluiten op de Group Violence Intervention (GVI), een aanpak van de stad Rotterdam om gewelddadige dynamieken te doorbreken. Met GVI proberen we de mensen die zich in geweldsconflicten bevinden rechtstreeks te benaderen om te vragen welke hulp ze nodig hebben om te zorgen dat het geweld om hen heen stopt. Daarbij trekken we wel een hele duidelijke grens. Als ondanks het hulpaanbod de ruzies en het geweld door blijven gaan, zullen we ook optreden met politie en justitie.

Er zijn ook verschillende plekken op Zuid waar het straatbeeld veranderd lijkt te zijn door de invloed van de georganiseerde misdaad, bijvoorbeeld in sommige winkelgebieden. Het NPRZ zorgt voor samenwerking tussen gemeente, vastgoedpartners en opsporing om 'foute' ondernemers aan te pakken en zo een gezond ondernemersklimaat terug te brengen in deze gebieden. Op deze manier worden deze gebieden voor bewoners van Zuid weer aantrekkelijk om te bezoeken.

Preventie met Gezag

In 2022 zijn we bezig geweest met de aanvraag van het programma Preventie met Gezag. Dit programma richt zich op het voorkomen dat jongeren terecht komen en/of verstrikt raken in het web van ondermijnende criminaliteit. Uit cijfers van 'Zicht op ondermijning' blijkt het percentage van risicogebieden in Rotterdam 9,1%. In Rotterdam-Zuid is dit zelfs 10%, waarbij de wijk Feijenoord het hoogste scoort met 11,9%. In Nederland is dit 5%. In Charlois, Delfshaven en Feijenoord zien we zien meer gevallen van ernstige vormen van criminaliteit, zoals drugshandel, High Impact Crime (HIC), excessief geweld en wapenbezit. Preventie met Gezag is erop gericht om het toekomstperspectief en leefbaarheid van jongeren in deze gebieden te verbeteren, naast het tijdig grenzen stellen aan jongeren die crimineel gedrag laten zien.

Met de middelen van Preventie met Gezag willen we de bestaande interventies in de gebieden versterken en nieuwe initiatieven ontplooiën. De complexe problematiek die er speelt, vraagt om een integrale samenwerking tussen gemeente, zorg- en justitiepartners op wijkniveau. Een aanpak waarbij ook de jongere zelf en zijn gezin/netwerk een rol speelt. In januari 2023 is de aanvraag toegekend tot juni 2026.

↑ De Alliantie Hand in Hand werkt aan het opknappen van de Boulevard Zuid met o.a. nieuwe puien en het verwijderen van de verouderde luifels.

Deskundigheidsbevordering lvb

Start Group Violence Intervention

Uitbreiding Onwijze Moeders

2022

2023

Vergroten weerbaarheid op scholen d.m.v. VR-project

Pijler Veilig wordt officieel een onderdeel van het Uitvoeringsplan NPRZ

Start rijksprogramma in NLPV-gebieden Preventie met Gezag

8. Organisatie en financiën

Het NPRZ is een samenwerkingsverband van alle partners die betrokken of actief zijn in Rotterdam-Zuid en belang hebben bij de vooruitgang van dit stadsdeel met ruim 208.000 inwoners. De partners zijn: de schoolbesturen, het bedrijfsleven, de zorg, de woningcorporaties, het Rijk, de gemeente, het Openbaar Ministerie, politie, rechtbank, de cultuur- en sportsector en de bewoners.

Het NPRZ is door de partners opgericht om samen doelen te stellen, afspraken te maken hoe die doelen worden gehaald en te zorgen dat gemaakte afspraken worden nagekomen. In het bestuur van het NPRZ zijn de partners gelijkwaardig vertegenwoordigd. Bestuursleden vertegenwoordigen de op Zuid betrokken partners. Zij zorgen voor mandaat en informeren hun achterban. Ze zijn het eerste aanspreekpunt om de samenwerking en doorbraken mogelijk te maken. Daarbij worden ze organisatorisch ondersteund door de programmadirecteur en het programmabureau met dertien (12,2 fte) medewerkers. Het bestuur heeft burgemeester Aboutaleb als onafhankelijke voorzitter. Naast de gemeente en het Rijk nemen vertegenwoordigers van de corporatiesector, de onderwijssector, het bedrijfsleven (2x), de zorgsector, het veiligheidsdomein, cultuursector en bewoners deel aan het bestuur. Op moment van publicatie van deze krant zijn er twee vacatures: cultuur en bewoners.

In 2022 is in januari Chris Kuijpers, DG Volkshuisvesting en Bouwen bij het ministerie van BZK, toetreden als bestuurslid namens het Rijk. Hij wordt binnenkort opgevolgd door Marieke van Wallenburg, secretaris-generaal bij het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. In juni is Tim Versnel bestuurslid geworden als wethouder NPRZ in het college van B&W. In augustus is Victor van der Chijs, voorzitter van DeltaInqs, bestuurslid geworden uit de kring van werkgevers. Het NPRZ is bezig met invulling van de vacatures voor bewoners en cultuur.

Overleggen

Voor de uitvoering en voortgang van het NPRZ organiseert elk van de pijlers een vorm van bestuurlijk overleg met betrokken

↑ Minister Hugo de Jonge van onder andere het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid en wethouder Ronald Buijt van onder andere Zorg en Ouderen, op bezoek bij de IJsselburch in de Beverwaard.

↑ Het programmabureau organiseert jaarlijks het After Summer Netwerkevent als een van de manieren om de partners samen te brengen, de afgelopen jaren in Theater Zuidplein.

organisaties uit deze sectoren. Het bestuur komt ten minste zes keer per jaar bij elkaar. De programmadirecteur heeft naast de besprekingen in het bestuur regelmatig overleg met de afzonderlijke leden van het NPRZ-bestuur en neemt ook deel aan de bestuurlijke en/of directeurenoverleggen per sector.

Programmabureau

De programmadirecteur wordt ondersteund door een klein team. Het bureau ondersteunt alle partijen die gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen voor de uitvoering van het Nationaal Programma. De directeur en zijn team werken voor het bestuur van het NPRZ. De directeur NPRZ legt verantwoording af aan het bestuur van het NPRZ. De directeur is verantwoordelijk voor de integrale uitvoering van het NPRZ en spreekt partijen op hun verantwoordelijkheid aan. De directeur zorgt voor een adequate monitoring van het programma en agendeert knelpunten bij het bestuur. De directeur zorgt voor het draagvlak bij de partners, ook in de contacten met de relevante departementen, toezichhouders en volksvertegenwoordigers, en media. In deel II van de voortgangsrapportage (zie nprz.nl) is een verantwoording over de financiën van het programmabureau opgenomen. In 2022 is € 1.228.310 besteed, dat valt binnen het budget van € 1.265.000.

Financiën

Veel plannen van het NPRZ kosten geld. We maken hierover afspraken met de gemeente Rotterdam, het Rijk en onze andere partners. De vier jaar van het vorige Uitvoeringsplan 2019-2022 was er gemiddeld € 65 miljoen per jaar beschikbaar voor het NPRZ-programma vanuit de Regio Deal.

Regio Deal

De financiering van een deel van de acties in het NPRZ vond in 2022 plaats via de Regio Deal Rotterdam-Zuid (2019-

2022). In die periode maakten de gemeente en het Rijk de afspraak dat ze beide 130 miljoen meebetaalden aan het NPRZ. Voor het grootste deel van die acties was 2022 dus het laatste jaar waarin financiering beschikbaar was. Met name voor de pijler Wonen loopt financiering nog enkele jaren door, in verband met de langere doorlooptijd van woningbouwprojecten. 2022 stond hierdoor ook in het teken van gesprekken met het Rijk over de financiering van het programma na 2022. Dit resulteerde onder andere in een aanvraag voor een nieuwe Regio Deal, die in 2023 werd toegekend voor een bedrag van 30 miljoen. Ook werd er overbruggingsfinanciering toegekend voor 2023 voor de pijlers School en Werk vanuit de ministeries OCW en SZW. Dit ging om bedragen van 7 en 3 miljoen. Het NPRZ blijft in gesprek met het Rijk over de financiering van het programma op de lange termijn.

NLPV

Ook heeft het Rijk voor het NPRZ en 19 andere gebieden in Nederland die dezelfde uitdagingen als het NPRZ hebben, geld beschikbaar gesteld. Dit in het kader van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid. Voor het NPRZ betekent dit een bedrag van 67 miljoen voor de periode 2023-2025. De gemeente Rotterdam stelt hetzelfde bedrag beschikbaar.

Uitvoering NPRZ

Het 'werkapparaat' van het NPRZ bestaat in feite uit alle medewerkers van de partners die op Zuid actief zijn. Het programmabureau NPRZ volgt de activiteiten op Zuid, signaleert vertragingen én kansen en zoekt met partners naar praktische mogelijkheden voor versnelling. Het NPRZ werkte t/m 2022 met een 4-jarige cyclus van uitvoeringsplannen. Vanaf het nieuwe uitvoeringsplan wordt gewerkt met een 5-jarige cyclus. Het nieuwe plan 2023-2027 is te vinden op de website www.nprz.nl.

Organisatie en financiën

Legenda

- Samenwerking binnen 1 pijler
- Samenwerking tussen meerdere pijlers

Geld beschikbaar door OCW en Gemeente voor extra leestijd pijler School (18 miljoen per jaar t/m 2017/18)

Financiering door Rijk en gemeente van grondige aanpak particuliere woningen: 87 mln

Financiering door Rijk en gemeente van grondige aanpak particuliere woningen: 87 mln

Toekenning Regio Deal Rotterdam-Zuid voor periode 2019-2022: 130 miljoen

2010 2011 2012

Advies Deetman/Mans 'Kwaliteitssprong Zuid: Ontwikkeling vanuit Kracht'

start NPRZ

Convenant Vestia projecten: 30 miljoen ('Spies gelden')

2013

eerste Uitvoeringsplan NPRZ

2014

extra korting op verhuurdersheffing vanuit het Rijk, opbrengst totaal 183 mln voor Zuid

2015

Start tweede Uitvoeringsplan NPRZ

2016

2017

MKBA van het NPRZ

2018

2019

Start derde Uitvoeringsplan NPRZ

Programmasturing

Het NPRZ zet jaarlijks de resultaten op een rij. Dat doen we in de zogenaamde voortgangsrapportages, die zijn te vinden op de website van het NPRZ. We volgen of we onze doelen bereiken en grijpen in als activiteiten niet hun doelen behalen of dreigen niet hun doelen te behalen. Per pijler wordt de voortgang en interactie samengevat in deze krant. In DEEL II staat de voortgang van relevante effectindicatoren. Daarin ook een uitgebreid overzicht van de voortgang van alle in het NPRZ Uitvoeringsplan 2019-2022 afgesproken activiteiten. DEEL II staat op nprz.nl of u kunt de qr-code scannen op de voorkant van deze krant.

Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid

Het NPRZ stond de afgelopen jaren in de belangstelling van gebieden in Nederland met vergelijkbare uitdagingen als Rotterdam-Zuid. Eerder leidde dit tot een alliantie van 15 burgemeesters die bij het kabinet aandrongen op een meerjarige nationale aanpak voor hun gebieden. In 2022 resulteerde dit in de oprichting van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV). In dit NPLV is het de bedoeling dat inmiddels in 20 gebieden in negentien steden wordt gewerkt op een manier vergelijkbaar als het NPRZ. Het NPRZ is ook een van de 20 gebieden. De doelstellingen van het NPLV zijn zeer vergelijkbaar met het NPRZ. Het NPLV heeft tot doel het verbeteren van de fysieke leefomgeving (woningen), het bieden van een beter perspectief op het gebied van werk, schulden, school en het vergroten van de veiligheid. Het NPRZ zit in dit netwerk, vanuit gedeelde belangen en het leren van elkaar, zowel in de overeenkomsten als in de verschillen. Het NPRZ draagt zo bij aan een effectieve aanpak gericht op gelijke kansen voor inwoners, beter functioneren van overheidsorganisaties en stedelijke vernieuwing in Nederland, om daarmee het vertrouwen van mensen in hun toekomst, de betrokken overheden en de samenleving te vergroten.

↑ De medewerkers van het programmabureau NPRZ.

↑ De 20 gebieden van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV).

	Stad	Gebied/wijk		
1.	Amsterdam	Zuidoost	90.000	(8%)
2.	Amsterdam	Nieuw-West	160.000	(14%)
3.	Lelystad	Oost	31.000	(3%)
4.	Zaandam	Oost	45.500	(4%)
5.	Schiedam	Nieuwland - Oost	26.000	(2%)
6.	Rotterdam	Zuid	205.000	(19%)
7.	Den Haag	Zuidwest	69.000	(6%)
8.	Utrecht	Overvecht	34.000	(3%)
9.	Nieuwegein	Centrale-As	22.500	(2%)
10.	Groningen	Noord	60.000	(5%)
11.	Eindhoven	Woensel Zuid	39.000	(4%)
12.	Arnhem	Oost	41.000	(4%)
13.	Tilburg	Noord West	46.000	(4%)
14.	Breda	Noord	37.500	(3%)
15.	Leeuwarden	Centrum-Oost	27.000	(2%)
16.	Heerlen	Noord	56.000	(5%)
17.	Delft	West	35.000	(3%)
18.	Dordrecht	West	30.500	(3%)
19.	Roosendaal	Ring	37.500	(3%)
20.	Vlaardingen	West	12.500	(1%)
	Totaal		1.105.000	

Volkshuisvestingsfonds toekenning, 40 miljoen met 17 miljoen cofinanciering vanuit gemeente, ingezet voor grondige aanpak particuliere voorraad

overbruggingsfinanciering vanuit het Rijk voor pijlers School (ca. 7 miljoen) en Werk (ca. 3 miljoen)

Bekendmaking Specifieke Uitkering Kansrijke Wijk vanwege het NPLV. Voor Rotterdam-Zuid ca. 67 miljoen voor periode 2023-2025

2020

2021

2022

2023

Midterm Review met adviezen voor de 2e helft van het NPRZ

Toekenning woningbouwimpuls 57 miljoen Feyenoord City, Noordrand Zuiderpark/Hart van Zuid en Codrico

start Nationaal Programma Leefbaarheid & Veiligheid (NPLV): 20 gebieden in heel Nederland waaronder het NPRZ
Besluit over nieuwe Regio Deal Rotterdam Zuid 2023-2026 (30 miljoen)

↑ Demissionair minister Onderwijs, Cultuur en Wetenschap Robbert Dijkgraaf (rechts vooraan) op werkbezoek bij het NPRZ.

Partners onderwijs

- › Albeda College
- › Stichting voor Islamitisch Voortgezet Onderwijs in Rotterdam (SIVOR)
- › Stichting Islamitisch Primair Onderwijs Rijnmond (SIPOR)
- › De Passie Evangelische School
- › Erasmus Universiteit Rotterdam
- › Hogeschool Rotterdam
- › InHolland
- › Lentiz Life College
- › Portus Scholengroep
- › LMC Voortgezet onderwijs
- › Protestants-Christelijk Basis en Orthopedagogisch Onderwijs (PCBO)
- › ROC Zadkine
- › Rotterdam Vakmanstad
- › Rotterdamse Vereniging voor Katholiek Onderwijs (RVKO)
- › Scheepvaart en Transport College (STC)
- › Stichting BOOR
- › Stichting Horizon
- › Thomas More Hogeschool
- › Vereniging voor Christelijk Voortgezet Onderwijs (CVO - Calvijn)
- › Wartburg College

↑ Het evenement Gaan voor een Baan! in Ahoy waar jongeren van Zuid kennismaken met beroepen met prima vooruitzichten op werk.

Partners werk

- › AmSpec
- › Bouwend Nederland
- › Bouwplein Rotterdam

- › Deltalinqs
- › Food Innovation Academy (bedrijven)
- › Installatiewerk Zuid-Holland
- › Metalent
- › Ministerie van Defensie
- › MKB Rotterdam
- › RET
- › Kinderopvang Rotterdam (branche)
- › Sectorinstituut Logistiek en Transport
- › Stadsbeheer gemeente
- › SPG Infra
- › UWV Werkbedrijf Rijnmond Rotterdam

Partners zorg

- › Aafje
- › Antes
- › Leliegroep
- › Erasmus Medisch Centrum
- › Maasstad Ziekenhuis
- › deRotterdamseZorg

Partners wonen

- › Havensteder
- › Hef Wonen
- › Woonbron
- › Woonstad Rotterdam
- › Atta Makelaars
- › Schildtvoorde NVM makelaardij
- › Zuidstad Makelaars

Partners overheid

- › Gemeente Rotterdam
- › Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties
- › Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
- › Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
- › Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
- › Ministerie van Justitie en Veiligheid
- › Openbaar Ministerie Rotterdam
- › Provincie Zuid-Holland
- › Politie Rotterdam
- › Reclassering Nederland
- › Belastingdienst

Colofon

Deze krant over het Uitvoeringsplan 2023-2027 en de Voortgangsrapportage 2022 is opgesteld door het programmabureau NPRZ in opdracht van het bestuur van het Nationaal Programma Rotterdam Zuid, bestaande uit:

Ahmed Aboutaleb, burgemeester Rotterdam, voorzitter NPRZ;
Chris Kuijpers, directeur-generaal Bestuur, Ruimte en Wonen, ministerie van BZK, namens het Rijk;
Wieske Vrijland, lid Raad van Bestuur Maasstad Ziekenhuis, namens de zorg;
Diane Middelkoop, voorzitter college van bestuur PCBO Rotterdam-Zuid, namens de onderwijspartners;
Tim Versnel, wethouder Werk&Inkomen, NPRZ, EU-arbeidsmigranten, namens de gemeente Rotterdam;
Hedy van den Berk, bestuursvoorzitter Havensteder, namens de woningcorporaties;
Victor van der Chijs, voorzitter Deltalinqs, namens de werkgevers;
Dick van Well, namens de werkgevers;
Fred Westerbeke, politiechef Eenheid Rotterdam, namens Veiligheidspartners OM, Politie, Reclassering Nederland;
Hugo Hillenaar, hoofdofficier van Justitie Rotterdam, namens Veiligheidspartners OM, Politie, Reclassering Nederland.
Vacant: bestuurslid kunst en cultuur en bestuurslid bewoners

Naast de bestuursleden heeft het NPRZ ook mensen die een ambassadeursrol vervullen:

Hans Rijnierse

Programmabureau Nationaal Programma Rotterdam Zuid

Mijnsherenlaan 6, 3081 CA Rotterdam,
 nprz@rotterdam.nl
 tel.: 010-2672104

www.nprz.nl

Twitter @NPRZ010

Instagram nprz010

Facebook Nationaal Programma Rotterdam Zuid

LinkedIn Nationaal Programma Rotterdam Zuid

Medewerkers programmabureau:

Marco Pastors (directeur)
 Astrid Kroos (adviseur Thuisbasis op Orde en monitoring)
 Vildan Ekiz (adviseur School)
 David van Dis (adviseur Werk, onderzoek en economische structuurversterking)
 Andrea Stierman (adviseur Wonen en bestuur)
 Giovanni Fritschij (adviseur participatie en wijkgericht werken)
 Cynthia Blok (adviseur Veilig)
 Erik Venema (adviseur Veilig)
 Geerten Graef (adviseur Veilig)
 Kitty Kanters (adviseur Veilig)
 Anne Corré (partnercommunicatie)
 Evronique Smits (project ondersteuning)
 Chantal van Amsterdam (management assistent)
 Edwin Cornelisse (manager communicatie)

Datum publicatie november 2023

Fotografie: TechniekBeeldbank, Paul Martens, EMI, Stadsontwikkeling Rotterdam, Politie Rotterdam, Ministerie BZK, Jaiwey Nuij, Astrid Kroos, Edwin Cornelisse

Grafisch ontwerp en dtp: Otto Mende (Trichis)
 Eindredactie en coördinatie totstandkoming:
 Edwin Cornelisse